

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Treball fi de grau

Grau de Treball Social de la Universitat de Barcelona

Curs 2016-2017

“Sexiliats” LGBTQ a Barcelona

Recerca exploratòria des del Treball Social

Autor: Xavier Margalef Riestra

Tutor: Javier Águila Morales

2 de juny, 2017

“Sexiliats” LGBTQ a Barcelona

Recerca exploratòria des del Treball Social

Agraïments

L'autor del treball és en Xavier Margalef, però realment se li correspon només una part de la seva autoria. El Kike, la Thais i la Ylenia són també autors d'aquesta recerca, doncs sense ells no hauria pogut iniciar-la, i, en tot cas, el camí hagués estat molt més dur. Gràcies, perquè a més a més, i potser sense donar-vos compte, m'heu recolzat aquests últims mesos, setmanalment, amb els vostres somriures.

En Rodrigo, en Cristian, la Beatriz, i els treballadors i treballadores, i voluntaris i voluntàries, han permès que la recerca s'hagi format i omplert de contingut. Gràcies a ells i a elles he pogut recollir experiències de vida i opinions que m'han fet avançar com a persona.

Gràcies a tots i totes les persones que han obert el seu cor i la seva vida a l'autor. Sense aquestes persones només hi haurà teoria buida i retòrica.

Gràcies a Adela Boixadós, professora que des d'aquells inicis complexos a l'assignatura de Mètodes, ha vetllat per la meva formació i el meu benestar. Gràcies per oferir-me participar, allà al setembre del 2016, en una recerca que s'acabaria convertint en el meu TFG.

Gràcies a Javier Águila, tutor d'aquesta recerca. Els seus comentaris crítics i precisos han millorat la qualitat del treball.

I, gràcies a Mònica, qui ha suposat un suport diari, i m'ha l'última empenta que necessitava per acabar el procés.

Índex de continguts

RESUM	1
INTRODUCCIÓ I JUSTIFICACIÓ DE LA RECERCA	5
INTRODUCCIÓ.....	6
PRESENTACIÓ I CONTEXTUALITZACIÓ	9
ANTECEDENTS.....	11
MARC TEÒRIC.....	14
DE LA SOCIOLOGIA DEL CANVI I RADICAL A LA POSTMODERNITAT	15
<i>Sobre la postmodernitat</i>	<i>18</i>
<i>“Una manera de fer”. Els postulats teòrics crítics i postmoderns com a ètica en la recerca</i>	<i>20</i>
SOBRE LA DISCRIMINACIÓ COM A FONT DE REPRESENTACIÓ SOCIAL	22
<i>De la discriminació a les múltiples discriminacions</i>	<i>26</i>
<i>La invisibilitat interseccional</i>	<i>31</i>
EIXOS DE DISCRIMINACIÓ.....	32
OBJECTIUS I METODOLOGIA	43
OBJECTIUS GENERALS I ESPECÍFICS, I PREGUNTES DE RECERCA.....	44
DISSENY DE LA INVESTIGACIÓ.....	46
POBLACIÓ OBJECTE D’ESTUDI I SELECCIÓ DE LA MOSTRA	47
INSTRUMENTS DE RECOLLIDA DE LA INFORMACIÓ.....	49
RECOLLIDA DE DADES I PROCEDIMENTS	51
ANÀLISI DE LES DADES	52
CONSIDERACIONS ÈTIQUES I LEGALS	53
LIMITACIONS DE L’ESTUDI	53
PLA DE TREBALL I CRONOGRAMA	54
RESULTATS, DISCUSSIÓ I PROPOSTES	56

PRESENTACIÓ DELS RESULTATS	57
<i>Objectiu específic 1.1.</i>	58
<i>Objectiu específic 1.2.</i>	67
<i>Objectiu específic 1.6., 1.7., 1.3.,1.4., 2.1., 2.2., 2.3.</i>	71
DISCUSSIÓ DELS RESULTATS	86
<i>Sobre la tipologia discriminatòria que pateixen les persones sexiliades LGBTQ en la ciutat de Barcelona, en el 2016-2017 (agrupa els objectius específics 1.3., 1.4., 1.5.)</i>	86
<i>Discriminació múltiple provinent de la societat</i>	88
<i>La discriminació intersseccional invisibilitzadora provinent dels col·lectius LGBTQ i migrant</i>	91
<i>La invisibilitat intersseccional complexa de les persones sexiliades LGBTQ a Barcelona</i>	95
<i>Les necessitats socials de les persones sexiliades LGBTQ derivades de les fonts discriminatòries. Les propostes per millorar l'atenció a les necessitats (objectius específics 1.6., 1.7. 2.1.,2.2., 2.3.)</i>	96
HIPÒTESIS CONCLUSIVES; S'HAN RESPONST LES PREGUNTES INICIALS?	100
CONCLUSIONS I PROPOSTES	104
BIBLIOGRAFIA	108
ANNEXOS	117
ANNEX 1: MODEL DE CONSENTIMENT INFORMAT	118
ANNEX 2: GUIÓ DE GRUP DE DISCUSSIÓ AMB USUARIS I USUÀRIES D'ACATHI.	120
ANNEX 3: GUIÓ D'ENTREVISTA GRUPAL A TÈCNICS I TÈCNiques D'ACATHI.....	122
ANNEX 4: GUIÓ D'ENTREVISTA INDIVIDUAL EN PROFUNDITAT AMB USUARIS I USUÀRIES D'ACATHI.....	124
ANNEX 5: MODEL DE CONSENTIMENT INFORMAT D'ÚS DE DADES PER AL TFG	129

Índex de taules

Taula 1: Recopilatori de literatura acadèmica sobre migració i diversitat sexual, entre els anys 2011-2016	13
Taula 2: Paradigmes i teories de les ciències socials aplicades al treball social.....	16
Taula 3: Situacions i comportaments vinculats a la discriminació o el racisme per la població espanyola en el 2012.....	23
Taula 4: Opinions sobre les característiques que podrien afavorir o perjudicar en l'accés als serveis públics.....	24
Taula 5: Diferències conceptuals entre les diferents maneres d'estudiar la discriminació des de l'anàlisi sociopolític.....	27
Taula 6: Incidència i distribució de la població afectada per no-discriminació, discriminació simple, doble i múltiple discriminació, segons grup de risc, en alguna ocasió o en els últims dotze mesos (2011)	29
Taula 7: Associació dels diferents motius de discriminació. Total de persones afectades per cada par de discriminacions sobre el total de la població	30
Taula 8: Relació entre els objectius generals i les pregunta de recerca general	44
Taula 9: Objectius específics de l'objectiu general 1 de la recerca.....	45
Taula 10: Objectius específics de l'objectiu general 2 de la recerca.....	45
Taula 11: Criteris d'inclusió i d'exclusió per a persones sexiliades LGBTQ participants	48
Taula 12: Criteris d'inclusió i d'exclusió per a tècnics de l'àmbit de persones sexiliades LGBTQ d'ACATHI.	48
Taula 13: Cronograma de treball empleat al llarg de la recerca	55
Taula 14: Grups d'edat de la mostra de persones sexiliades LGBTQ.....	58

Índex de figures

Figura 1: Recopilació dels paradigmes i teories emprats en la recerca	19
Figura 2: Instruments de recollida de informació qualitatiu i quantitatiu emprats en la recerca	50
Figura 3: Procediments de recollida de dades en la recerca	52
Figura 4: Percentatge d'informats per procedència.....	59
Figura 5: Nivell d'estudis dels informants	60
Figura 6: Estat civil de les persones informants	61
Figura 7: Any d'arribada a Espanya i Barcelona.....	62
Figura 8: Nivell de dificultat en l'obtenció del permís de residència.....	63
Figura 9: Situació laboral dels i les informants	64
Figura 10: Valoració de la trajectòria laboral de les persones sexiliades LGBTQ des de que arribaren a Barcelona	65
Figura 11: Assistència als serveis públics d'atenció.	66
Figura 12: Percepció de l'estat de salut.....	67
Figura 13: Situació de l'arribada a Barcelona de les persones sexiliades LGBTQ.....	70
Figura 14: Suport social de les persones sexiliades LGBTQ participants	75
Figura 15. Explicació dels factors que influeixen en el model de la invisibilitat interseccional.	94

Resum

Aquesta recerca té per objecte analitzar de forma exploratòria la situació social de les persones sexiliades LGBTQ a Barcelona, al 2016-2017. Aquestes són un grup de persones que poden ser discriminades per diverses formes, i que poden presentar necessitats socials específiques. L'estudi de la seva situació s'escau necessària perquè els diferents eixos pels que poden ser discriminats augmenten el seu risc d'exclusió social. Aquests eixos es basen en la seva orientació sexual i/o la seva identitat de gènere, i en la seva ètnia i/o origen nacional. A més a més, el limitat nombre de recerques prèvies i de literatura acadèmica entorn a aquest col·lectiu, augmenten la necessitat de realitzar aquesta recerca. El Treball Social troba en les persones sexiliades LGBTQ un col·lectiu i una problemàtica d'estudi per la seva disciplina.

A partir del paradigma del canvi radical i de la postmodernitat, situem el feminisme *queer*, la interculturalitat, i els estudis sobre discriminació, com a conceptes que ens aproximem parcialment a la problemàtica objecte d'estudi. Conseqüentment, la recerca té dos objectius generals: comprendre la situació social de les persones sexiliades LGBTQ, en quant a la seva discriminació i a les seves necessitats socials, a Barcelona; i extreure informació que permeti millorar l'atenció social de les persones sexiliades LGBTQ, a Barcelona.

La metodologia ha estat qualitativa, sense pretensions generalitzables. La població objecte d'estudi han estat les persones usuàries d'ACATHI, i els i les professionals que hi treballen, conformant una mostra de 26 subjectes. Els instruments de recollida de informació ha estat el grup de discussió, l'entrevista grupal, l'entrevista individual en profunditat, i el qüestionari Duke-Unc-11. Els resultats ens indiquen de l'existència de situacions de discriminació negativa i indirecta en la Barcelona del 2016-2017. Aquesta discriminació pren una forma intersseccional donat que poden ser discriminats per raó de la seva orientació sexual i/o identitat de gènere, i pel

seu origen nacional/ètnic, i a més a més, aquestes discriminacions provenen tant dels col·lectius de migrants i LGBTQ, com des de la resta de la societat. Aquesta situació col·loca les persones sexiliades LGBTQ en una posició de invisibilització, de la qual se'n deriven les seves necessitats socials específiques relatives a la representació sociocultural.

Paraules clau: sexiliats, LGBTQ, qualitativa, discriminació interseccional, invisibilització.

Abstract

The purpose of this research is to analyse in an exploratory way the social situation of LGBTQ sexiled in Barcelona, at 2016-2017. This group of people can be discriminated by different ways, and may require specifically social needs. The study of their social situation is presented as necessary because of their higher social exclusion risk. This is based on the possible discrimination provided by their sexual orientation or they gender identity, and by their ethnicity or national origin. Although, the absence of previous researches increases the need to study LGBTQ sexiled. Social Work finds on their social situation an object of his discipline.

Following the paradigm of radical change and postmodernism we found *queer* feminism, interculturality, and the theories about discrimination. The concepts that emerge from them allow the researcher to partially understand the social situation of LGBTQ sexiled. Consequently, the research has two objectives: to understand the social situation of LGBTQ sexiled with regard to the discrimination and their social needs, in Barcelona; and to find information to improve the social action with LGBTQ sexiled.

This research is based on a qualitative methodology, and has no generalizable aspirations. The target population of the research are the LGBTQ sexiled attended by ACATHI, and the workers of this organisation. This conforms 26 subjects of sample. To achieve the objectives, the researcher

used the discussion group, the group interview, the individual in-depth interview, and the Duke-Unc-11 questionnaire. The analysis of the information extracted from the subjects, indicates the existence of a negative and indirect social discrimination of the LGBTQ sexiled in Barcelona. This one takes the form of an intersectional discrimination. LGBTQ migrants are discriminated by their ethnicity or national origin and by their sexual orientation or gender identity, as a result of a stigmatization on their own subordinate groups: the LGBTQ and the migrants. Although, they can be discriminated by the rest of the society by the same reasons. This kind of discrimination situate the subjects of study on a invisibilization that generates specifically social needs relatives to the social representation.

Key words: sexiled, LGBTQ, qualitative, intersectional discrimination, invisibilization.

Introducció I Justificació De La Recerca

Introducció

La present recerca s'emmarca dins el Grau de Treball Social de la Universitat de Barcelona, concretament en el Treball Final de Grau 2016/2017. Estudia la situació social, quant a les necessitats socials i la discriminació, de les persones sexiliades a Barcelona; aquelles i aquelles migrants que arriben a Barcelona fugint dels seus països d'origen per qüestions relacionades amb la seva orientació sexual i/o identitat de gènere. S'ha portat a terme una recerca que pretengui generar hipòtesis o conjetures entorn als aspectes socials del col·lectiu de sexiliats LGBTQ, com a col·lectiu amb problemàtiques específiques.

Les raons d'abordar aquest col·lectiu es basa en: la necessitat d'actuació del treball social amb aquells col·lectius en risc d'exclusió i en la necessitat de generar coneixements i hipòtesis entorn a les problemàtiques no abordades. Alhora, la decisió també recau en la manca d'especialització, de literatura acadèmica i de vies d'actuació presents en el context actual. La recerca aporta coneixements al treball social sobre un col·lectiu, alhora que des d'aquesta disciplina es possibiliten vies de promoció social.

Altrament, la motivació personal de realitzar la recerca es basa en la facilitat d'accés a la informació i a la població, a arrel d'un període anterior de la recerca en la que es va fer una primera investigació del col·lectiu objecte d'estudi.. A inicis del curs 2016-2017 se'm va proposar participar en una recerca amb aquest col·lectiu. Els bons resultats i les bones sensacions, així com tenir aspectes del treball avançats, van propiciar la meua motivació per portar a terme aquesta recerca.

La problemàtica a la qual s'adreça aquesta recerca gira entorn a la discriminació o discriminacions que poden patir, a la Barcelona del 2016-2017, les persones sexiliades LGBTQ, com a col·lectiu amb diversos sub-grups i individus que poden ser vulnerabilitzats. El terme sexiliat fa referència a l'exili motivat per qüestions relatives a la orientació sexual i/o identitat de gènere. Aquest estatus de migrant, exiliat per motius de sexe/gènere, es diferencia de l'estatus de la resta de migrants.

La recerca ha estat realitzada sota visions que s'allunyen de les reparadores de la diversitat sexual i de gènere, i de pràctiques etnocèntriques (Payne, 2015). Tanmateix, els fluxos migratoris internacionals, i el fet de que Espanya sigui un país receptor de migrants, ha modificat substancialment el context d'intervenció del treball social, que esdevé intercultural i divers (Palacín, 2009). D'aquesta manera, el treball social troba en aquest col·lectiu, un objecte d'actuació des de la seva disciplina. A més de potenciar el benestar de les persones amb diversitats sexuals i de gèneres minoritaris, ha de fer especial esforç amb aquelles persones que a més han estat protagonistes d'una mobilitat nacional (International Federation of Social Workers [IFSW], 2014).

En conseqüència, la recerca que es presenta en aquest document, s'estructura en base a dues preguntes inicials: quina és la situació social de les persones sexiliades LGBTQ, en la ciutat de Barcelona?; quines vies d'acció i formes d'actuació beneficiarien les persones sexiliades LGBTQ? D'aquestes preguntes inicials se'n deriven els objectius generals de la recerca:

1. Comprendre quina és la situació social de les persones sexiliades LGBTQ, quant a la discriminació i les necessitats socials, en la ciutat de Barcelona.
2. Extreure informació que permeti millorar l'atenció social de les persones sexiliades LGBTQ, a la ciutat de Barcelona.

Aquesta recerca ha seguit una lògica abductiva, es a dir; a partir del coneixement d'una problemàtica present, amb característiques no-tipificades, en un col·lectiu, l'expert decideix portar a terme una investigació (recolzant-se en aquelles teories que puguin estar relacionades), que generi unes hipòtesis com a conclusions potencialment explicables de la problemàtica. Així, a partir de les preguntes de recerca, es generen uns objectius, i alhora, aquests s'operativitzen. L'anàlisi dels resultats permeten una retroalimentació amb les preguntes inicials.

L'informe generat per la recerca, està estructurat en diversos capítols i seccions. Posteriorment a aquesta introducció, trobem el capítol del marc teòric, on s'estableix l'epistemologia i ètica de la recerca i els conceptes relatius a la discriminació social i les necessitats socials. Prosseguint, es situa el capítol relatiu als objectius i la metodologia, la qual ha estat qualitativa. La població objecte d'estudi (N=26) han estat les persones sexiliades LGBTQ ateses per l'Associació Catalana per la Integració d'Homosexuals, Bisexuals, i Transexuals Immigrants (ACATHI), entitat en la que s'ha portat a terme la recerca. La informació extreta de les mostres s'ha efectuat a partir de l'entrevista individual, el grup de discussió i el qüestionari DUKE-UNC-11. Finalment, trobem el capítol on es mostren els resultats, la seva discussió, per finalitzar l'informe amb un capítol dedicat a les conclusions i les propostes.

Presentació I Contextualització

A que ens referim quan parlem del col·lectiu sexiliat LGBTQ? En lo referent a aquesta qüestió, la Comissió Espanyola d'Ajuda al Refugiat ([CEAR], 2015), ens situa en un context crític per a moltes persones que al segle XXI, pateix discriminació, persecució i maltractes a causa de la seva orientació sexual i/o la seva identitat de gènere. En aquesta direcció, està extensament documentada l'existència d'aquesta opressió en varies regions del mon (CEAR, 2015; ACNUR, 2014; CEAR-EUSKADI, 2010; Amnistia Internacional, 2009). Per conseqüència, drets humans com la dignitat, la igualtat, els drets de reunió, d'expressió i informació, l'accés al treball, la salut i l'educació son vulnerats (ACNUR, 2010). Davant aquesta discriminació, moltes persones LGBTQ prenen la decisió d'emigrar, fugint de la violència motivada per l'homofòbia, la transfòbia, l'heteronormativitat, les estructures patriarcals i la violència de gènere.

Tanmateix, ens trobem davant d'una invisibilització dels moviments migratoris LGBTQ, degut en part, a la presència d'estereotips i rumors que omplen tot un buit d'informació (Araneda, 2011). D'altra banda, encara que Espanya conti amb una de les legislacions més garantistes del mon per la comunitat LGBTQ resident, les sol·licituds d'asil troben molts problemes per obtindre refugi (Araneda, 2011; CEAR, 2010). Si aquesta dificultat, proveïdora d'estrès, li sumem les possibles perspectives fonamentalistes culturals, xenòfobes, patriarcals, homòfobes o heteronormatives, en la societat receptora, trobem un quadre font de malestar psicosocial per al col·lectiu objecte d'estudi (Ahotegui, 2009). Tanmateix, CEAR indica que en 2015 dels 62 delictes d'odi registrats pel Ministeri de l'Interior d'Espanya, el 39,9% foren per motius d'orientació sexual i identitat de gènere, alhora que el 37% foren motivats per fets racistes o xenòfobs.

Tot seguit, CEAR (2009) destaca que la major proporció de motius al·legats per obtenir l'asil, presenta relació amb la persecució per orientació afectiva-sexual (50%), seguida de la persecució

per matrimoni forçat (16,53%), la violència intra-familiar (12,40%), i la mutilació genital femenina (11,57%) i la violència i abús sexual (11,57%). Alhora, no existeixen dades oficials sobre quantes persones LGBTQ han demanat i/o obtingut l'asil a Espanya.

Concretament en el context espanyol, investigadors del Departament de Treball Social de la Universitat Pública de Navarra, el grup ALTER (2014), ha portat a terme una recerca on s'especifica l'existència de discriminacions que poden afectar a diverses persones. Hi apareix les discriminacions per raó d'orientació sexual, de identitat de gènere, així com per raó d'origen racial i/o ètnic. En la presentació dels resultats es mostra com les persones estrangeres són més discriminades per múltiples motius que la població espanyola, no havent cap altre grup que presenti major acumulació de discriminació múltiple d'entre els categoritzats en les variables d'estudi. A més a més, es constata que "la discriminació per sexe és el motiu més senyalat per les persones entrevistades, encara que, no es menys remarcable que la discriminació per origen nacional i/o ètnic" (ALTER, 2014). Endemés, les persones amb una orientació sexual minoritària, presenten una discriminació múltiple amb major incidència que altres grups.

No obstant, des de finals de la dècada dels 2000, l'actuació social vers les persones sexiliades LGBTQ ha avançat. Així, donant una ullada al camí de les últimes dècades, on els serveis socials restringits prenen un caire mixt entre l'Administració Pública i les entitats del Tercer Sector, apareixen els plans de promoció de la diversitat sexual i de gènere. Recentment, apareix el "Pla Municipal per la Diversitat Sexual i de Gènere 2016-2020".

Tant en els diagnòstics sobre les persones migrants com en els plans esmentats apareix el col·lectiu de persones sexiliades LGBTQ com un d'específic dins aquest grup. Per consegüent, implica el reconeixement de les persones sexiliades LGBTQ com un sub-col·lectiu d'especial risc d'exclusió social, alhora que propugna la necessitat d'atenció social especialitzada.

Antecedents

La recerca bibliogràfica en recercadors acadèmics ha donat com a resultat la troballa de poca informació científic-tècnica. En relació a allò tractat en paràgrafs anteriors, observem com des de les ciències socials i des del treball social, les recerques que inclouen el binomi, “migració” y “LGBTQ”, i variants d’aquests conceptes com “diversitat sexual i de gènere”, “immigració”, “gender”, “assylum seekers”, son escasses. Aquesta situació acadèmica va en la mateixa direcció que la plantejada per en Quiroga, Mesquida, i Boixadós (2014), qui en relació a les persones grans LGBTQ, denunciava l’escassa recerca en l’àmbit del seu estudi. Així mateix el grup ALTER (2014), considera que és necessari aprofundir en l’estudi de la complexitat de la discriminació, ja que troben un dèficit significatiu de informació en aquesta matèria.

Per una banda, encara que el treball social no s’hagi mostrat massa interessat per la diversitat sexual (Mesquida, Quiroga, i Boixadós, 2014), trobem l’obra “Homosexualidad y Trabajo Social” (2006) d’ Ángel Luis Maroto i el document de, la IFSW (2014), “Sexual Orientation and Gender Expression”. Per altra banda, el treball social sí ha trobat en el fenomen migratori i la interculturalitat, un àmbit d’actuació amb una forta recerca acadèmica (Palacín, 2009; Aguilar, 2004).

Recapitulant, ens trobem que després de realitzar la recerca bibliogràfica en els recercadors acadèmics com Dialnet, SIIS, Web of Science, Google Acadèmic, CRAI UB, entre d’altres, la literatura trobada en relació a l’àmbit concret d’aquesta recerca, esdevé escàs. Primerament, trobem la major part de la font d’informació en el conjunt d’informes d’entitats i institucions (ACNUR, 2014; OPS, 2014; CEAR, 2012; Ajuntament de Barcelona, 2010; CEAR, 2010; Amnistía Internacional, 2009; Coll-Planas, 2009; Yogyakarta, 2006).

Segonament, trobem la literatura científica (taula 1), on s'observen les poques recerques prèvies a aquesta investigació, així com aquelles en una línia similar. Resulten molt útils les aportacions sobre els perfils discriminatoris en Espanya, del grup ALTER (2014). Aquest grup de treball social ha portat a terme una recerca al 2014 on s'inclou la indagació de diverses discriminacions possibles, així com la seva acumulació o intersecció.

Taula 1: Recopilatori de literatura acadèmica sobre migració i diversitat sexual, entre els anys 2011-2016

Autor	Títol	Any	Lloc	Objectius	Metodologia	Resultats
Mesquida, Quiroga i Boixadós	Diversitat sexual, envelliment i treball social. De la necessitat d'espais segurs a la possibilitat de serveis residencials col·laboratius.	2016	Barcelona	Explorar la possible inadequació dels serveis socials per a persones grans LGBTQ.	Metodologia mixta: grup de discussió, entrevista en profunditat, enquesta.	Inadequació dels serveis socials per a persones grans LGBTQ.
Grup ALTER	El perfil de la discriminació en Espanya.	2014	Espanya	Explorar les formes de discriminació de diferents grups, la seva possible unió.	Metodologia quantitativa: enquesta CIS 3000	La discriminació per sexe, orientació sexual, identitat sexual, origen ètnic, apareixen com a variables amb alta incidència.
Alison Cerezo	Trans migrations: Exploring life at the intersection of transgender identity and immigration.	2014	San Francisco, EEUU	Aproximar-se a la situació social de les dones trans en el sud de San Francisco.	Metodologia qualitativa: entrevistes individuals en profunditat.	L'emigració ve motivada per la discriminació directa i indirecta en els seus països d'origen. En EEUU, perceben suport comunitari i sanitari.
Epstein i Carrillo	Immigrant sexual citizenship: intersectional templates among Mexican gay immigrants to the USA.	2013	San Diego, EEUU	Analitzar les característiques socials de les persones sexiliades LGBTQ.	Entrevistes individuals en profunditat.	El ser persones sexiliades LGBTQ, dificulta la seva inclusió ciutadana.
Karma i Chavez	Identifying the Needs of LGTBTQ Immigrants and Refugees in Southern Arizona.	2011	Southern Arizona, EEUU	Identificar les necessitats socials de les persones migrants i refugiades LGBTQ, en el sud d'Arizona.	Metodologia qualitativa: entrevista individual en profunditat.	Es mostra que no hi ha serveis específics per a persones sexiliades LGBTQ. El suport social informal cobreix les seves necessitats.

Marc Teòric

De La Sociologia Del Canvi I Radical A La Postmodernitat

Iniciant la secció dirigida a establir els principis epistemològics sota els quals es fonamenta aquesta recerca, trobem per una banda, els paradigmes teòrics que ens apropen de manera general a la praxis social, i per l'altra la postmodernitat com a concreció de la postura sociològica general. Per consegüent, per Burrell i Morgan (1978) existeixen quatre grans paradigmes teòrics en relació a l'estudi de la societat. Aquests s'agrupen en dos: la sociologia de la regulació i la sociologia del canvi radical. Mentre que els primers consideren que la causa dels problemes són eminentment individuals, i la seva meta es adaptar la persona a la societat, els segons, consideren que els problemes de les persones són de caire polític i d'ordre sociocultural i econòmic, sent el seu objectiu reduir les iniquitats socials. En la següent taula (2), es mostra una composició realitzada entre les aportacions de Burrell i Morgan (1978) i Payne (2015).

Taula 2: Paradigmes i teories de les ciències socials aplicades al treball social

	Sociologia de la regulació		Sociologia del canvi radical	
	Reparadors/Resolució de problemes	Buscadors de sentit/Empowerment	Concienciadors/"Canvi social"	Revolucionaris
Teories	Funcionalistes	Interaccionisme	Humanisme radical,	
	Psicoanàlisis	simbòlic	teoria crítica, teoria	Estructuralistes
	Conductisme	Psicologia	feminista, teoria	es radicals
	Teoria de sistemes	humanista	antidiscriminatòria	
Aplicació al treball social	Trabajo social psicodinàmic		Trabajo social radical, anti	Trabajo social
	De model de la conducta i aprenentatge	Enfocament centrat en el client	opressiu y anti discriminatori,	social marxista
	Trabajo sistèmic		feminista	

Nota. Adaptat de Payne, M. (2015). Modern social work theory. Oxford University Press.

Aquesta recerca s'empara sota la sociologia del canvi radical, concretament en la vessant conscienciadora, sota la qual trobem la teoria de l'humanisme radical. D'es d'aquesta posició epistemològica, a diferència d'altres models teòrics com el cognitiu-conductual o el psicodinàmic, es considera que les dificultats de les persones venen donades per les circumstàncies socials i de l'estructura sociopolítica (Healy, 2014). En conseqüència, la funció del treball social no es adaptar les persones al medi, sinó portar a terme una tasca de promoció a partir de la participació activa. Endemés, Payne (2015), ens permet situar aquesta recerca sota els plantejaments del "canvi social", on es situa la teoria crítica, la teoria feminista i la teoria antidiscriminària/cultural.

Per altra banda, les postures provinents de la sociologia de la regulació (Howe, 1999), com el model psicodinàmic i el sistèmic, ens aporten coneixements sobre els factors individuals que han de ser tinguts en compte a l'hora d'analitzar un col·lectiu. Com els coneixements sobre el dol migratori i l'estrès migratori, aportats per Palacín (2009), Achotegui (2009), i Aguilar (2004), configuren un marc teòric on s'integren, des d'una postura postmoderna, varis paradigmes científics.

Sobre la postmodernitat

Per l'altra banda, trobem els postulats postmoderns de les ciències socials. Així mateix, des de la postmodernitat se'ns apropa a una praxis científic-tècnica que s'allunya dels postulats moderns de la ciència. Aquests últims es basen en l'objectivitat, la verticalitat i la negació de validesa dels discursos provinents de les persones i grups externs a la ciència. Boaventura de Sousa Santos (2014, 2010, 2009), i Michell Foucault (2002, 1990, 1988) són els autors emprats en la recerca.

Respecte al primer, De Sousa (2010) ens apropa a la praxis social des de la sociologia de les absències i la sociologia de les emergències, dins el compost teòric format per la descolonització del saber i l'ecologia del saber. Des dels postulats d'aquest autor, es pretén lluitar contra la dicotomia entre la teoria social i la pràctica social, i la producció de coneixement des de posicionaments hegemònics que s'allunyen de la realitat social.

Tanmateix, aquesta postura postmoderna ens apropa a la diversitat cultural com a eina contra-hegemònica. Per explicar la diversitat cultural postmoderna, De Sousa (2010) aposta per un procés de traducció: "La traducció és un procés intercultural, inter-social. Utilitzem una metàfora transgressora de la traducció lingüística: és traduir sabers en altres sabers, traduir pràctiques i subjectes d'uns a d'altres, es buscar la intel·ligibilitat sense "canibalització", sense homogeneïtzació". En conseqüència, l'objecte d'estudi d'aquesta recerca queda estructurat com una investigació on la multiculturalitat i la diversitat cultural, sexual i de gènere, s'entén com una composició inter-social.

Endemés, trobem en Foucault (2002, 1990, 1988) els plantejaments postestructuralistes. Aquesta corrent postmoderna de la ciència, presta atenció al llenguatge, a les relacions de poder entre variables socials, i en les categories discursives. D'aquesta manera, apareixen o es reforcen les teories feministes que neguen la categorització dicotòmica del gènere entre home-dona. En aquesta recerca, prenen força els plantejaments emprats per en Coll-Planas (2013; 2010; 2009), Butler (2012, 2007), i De Lauretis (2000; 1996; 1992; 1991; 1987).

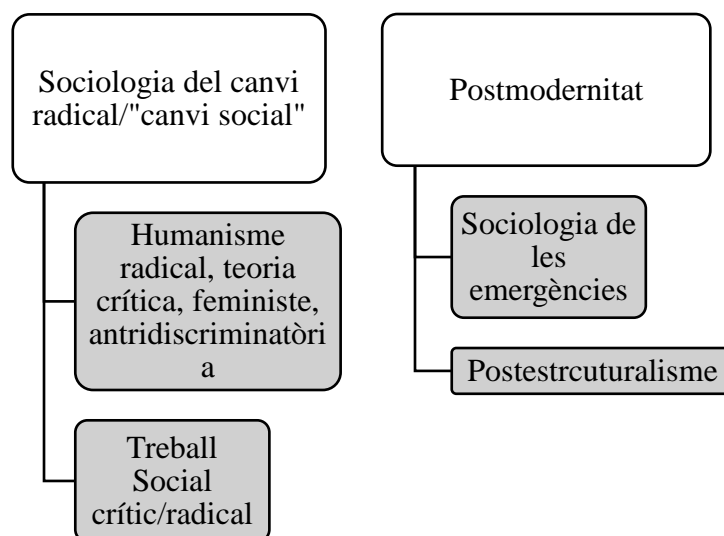

Figura 1: Recopilació dels paradigmes i teories emprats en la recerca

En definitiva, aquesta recerca es situa en un complex teòric, que va més enllà d'una postura unidimensional. Tot seguint el principi postmodern propugnat per De Sousa (2014), no es tracta de negar l'ús o la consideració d'aquelles teories no conformes amb la postmodernitat, doncs això aniria en contra d'aquesta.

“Una manera de fer”. Els postulats teòrics crítics i postmoderns com a ètica en la recerca

La disciplina del treball social s’ha estructurat en base a l’imperatiu de justícia social, que “fa avançar el treball social fins la consideració dels drets humans com l’altre principi d’organització de la seva pràctica professional” (IFSW, 2014)). Per consegüent, el treball social s’entrellaça de forma evident amb els drets humans. Aquests s’estableixen com a “inseparables de la teoria, els valors, la ètica i la pràctica del treball social” (Leal, Martínez, i Méndez, 2006).

Malauradament, la protecció dels drets humans no ha estat tant treballada, tal i com es pot comprovar en l’apartat d’elements de context d’aquest informe. Han calgut varis dictàmens internacionals, els Principis de Yokyagarta, i la lluita de l’ACNUR, per la defensa material de les persones sexiliades LGBTQ. En aquest sentit Fernández et al. (2006), situa aquestes dificultats en la base occidentalista de la concepció dels drets humans, que junt a la globalització hegemònica (De Sousa, 2014), ha provocat la fragilitat dels drets socials i culturals i dels col·lectius subalterns.

Amb relació a aquests aspectes, aquesta recerca es configura de manera que els elements teòrics presentats, es vinculen a la praxis de la investigació (IFSW, 2014), que guien èticament aquesta recerca:

- Els drets del col·lectiu LGBTQ, son drets humans. Totes les persones LGBTQ de tots els gèneres, són objecte de protecció contra la discriminació.
- S'advocarà, a partir de l'acció social, pel benestar del col·lectiu LGBTQ. És necessari emfatitzar en la situació d'aquells col·lectius específics com les persones indígenes, les migrants, les joves, i les excloses.
- És necessari el suport a la participació plena de les persones LGBTQ en les decisions relatives a la política, l'economia, l'educació, la salut i lo social.

Sobre La Discriminació Com A Font De Representació Social

D'es d'aquesta recerca, es compren la discriminació com a una representació social, com a ideació construïda socialment, no sent possible la seva explicació aïllant el component social i simbòlic (Moscovici, 1982). Aquesta representació socio-simbòlica, prendria un caire dinàmic, generant-se a partir de la categorització de persones, grups i col·lectius. D'es d'aquesta categorització, es porta a terme un procés d'objectivització, de generalització. La generalització de la que parlem, es transmetria a través de l'estereotip format a partir de les impressions, i que ens portaria al prejudici com a forma d'estandardització del primer (Palacín, 2009). Aquesta representacions esdevindrien negatives en tant que, com a constructes sociocognitius (Gergen, 2007), prenen resistència a contraexemples o informacions oposades.

Ara bé, tal i com li succeeix a ALTER (2014), el concepte de discriminació en la seva vessant pràctica, és difícil de catalogar o explicar, sent compreses altres nocions o subproductes afins: marginalització, desigualtat, exclusió, etc¹. Encara aquesta limitació conceptual, podríem considerar la discriminació com a aquella pràctica o conducta que implica un tracte diferencial i desfavorable per a una persona, grup o col·lectiu, com a conseqüència d'una o diverses característiques d'aquest/es (Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad [MSSI], 2012). Tanmateix, tal i com indiquen Malgesini i Jimenez (2000), la discriminació pot ser positiva o negativa.

Així, la primera es materialitzaria a partir de les accions positives, dirigides a reduir el tracte desfavorable o la desigualtat de col·lectius. En la segona, el tracte diferencial no suposaria una acció que permetés reduir la desavantatge. Endemés, aquesta pot ser directa -la limitació dels drets

¹ Encara que resultin conceptes diferenciats a nivell teòric, les persones poden percebre aquests com a propis de la discriminació. En tant que la delimitació d'una resposta pot resultar contraproduent per a la generació del discurs dels i les participants, en aquesta recerca s'accepten referències a aquets conceptes per parlar de la discriminació.

fonamentals de les persones LGBTQ en països con Txetxènia-, i/o indirecta -baixa representació sociocultural en Barcelona com a col·lectiu. En aquesta recerca s'ha posat èmfasi en la segona, en tant que hi ha casos aïllats de discriminacions directes (MSSI, 2012).

Taula 3: Situacions i comportaments vinculats a la discriminació o el racisme per la població espanyola en el 2012

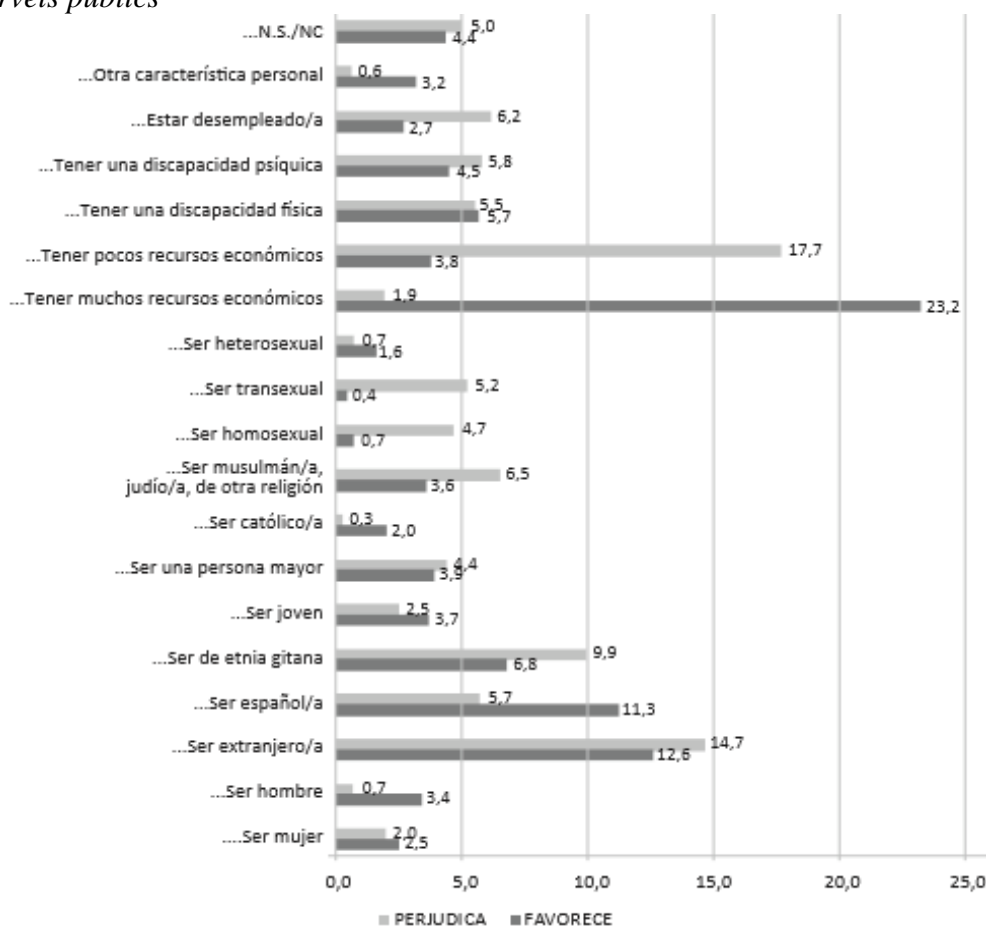

Nota. Extret del Ministerio de “Sanidad, Servicios Sociales, e Igualdad (2012). Estudio anual sobre la discriminación por el origen racial o étnico: la percepción de las potenciales víctimas 2011”. Madrid: CREIN.

Tal i com es mostra en la taula 3, la recerca sobre la discriminació per origen racial o ètnic, mostra que les potencials víctimes, com a grups de població d'origen geogràfic/ètnic divers, perceben e identifiquen la discriminació amb els següents comportaments: insults i humiliacions, males mirades o mirades de superioritat, mal tracte o tracte diferenciat, rebuig laboral, dificultats

en el lloguer. Endemés, en l'estudi del MSSI (2012) a partir de fonts del CIS (2007), la percepció sobre l'accés als serveis públics (sistemes de benestar), apunta a que el 68% opinen que els funcionaris en les oficines de l'Administració solen establir diferències en l'atenció. Tanmateix, segons el CIS (2013), un 52% de la població espanyola enquestada, considera que no totes les persones tenen les mateixes oportunitats.

Taula 4: Opinions sobre les característiques que podrien afavorir o perjudicar en l'accés als serveis públics

Nota. Extret de ALTER. (2014). Los perfiles de la discriminación en España. Análisis de la encuesta CIS-3.000.

Percepción de la discriminación en España. Madrid: Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad.

Per finalitzar, cal observar com el tenir poc recursos econòmics, esdevé una característica que es percebuda com a perjudicial en l'accés als serveis públics. Ara bé, centrant-nos en els casos que atén aquesta recerca, observem com el ser estranger/a suposa la segona característica perjudicial. Endemés, resulten destacables les dades referides a la orientació sexual i la identitat de gènere: la identificació com a perjudicial per ser heterosexual té una incidència baixa, mentre que la identificació per ser transsexual i homosexual, comparadament amb la primera, es molt més elevada. En definitiva, aquestes dades pretenen aproximar a la idea del que es la discriminació, a l'hora que s'apropen a les qüestions relatives a les persones sexiliades LGBTQ.

De la discriminació a les múltiples discriminacions

Basant-nos en Coll-Planas (2013), trobaríem: o bé, l'abordatge de les actuacions sociopolítiques, des d'accions centrades exclusivament en una dimensió d'igualtat, com una política "single issue"; o bé l'abordatge de les actuacions sociopolítiques que tinguin en compte la multiplicitat i/o interacció d'eixos de desigualtat; la discriminació múltiple i la discriminació intersseccional (veure taula 5). La visió del "single issue", implica analitzar i actuar sobre un col·lectiu o àmbit prenen com a base un únic eix de discriminació, com per exemple, el gènere en les polítiques de igualtat entre homes i dones. Altrament, és a la societat estatunidenca dels anys 70' del segle XX, quan sorgeix el terme de la "discriminació múltiple", utilitzada pels acadèmics per referir-se a la situació d'acumulació de desavantatges i discriminacions que pateixen els individus amb múltiples identitats grupals subordinades (Purdie-Vaughns i Eiback, 2008).

L'origen es cataloga en les dones afro-americanes, de les quals sorgí la percepció de que eren discriminades de manera diferent a les dones blanques; no solament eren discriminades a arrel del seu gènere, sinó per qüestió de ser una minoria ètnica (Cole, 2009). És en aquest punt quan sorgeixen dues maneres diferents de conceptualitzar la "discriminació múltiple": el model additiu i el model interactiu (Reid i Comas-Diaz, 1990; Crenshaw, 1991).

El model additiu, que Coll-Planas (2013) defineix com a discriminació múltiple o composta, respon a que els individus amb una o més identitats generadores de discriminació, pateixen de la discriminació en base a cadascuna d'aquestes identitats per separat. En aquest sentit, des d'aquest model un home gai mexicà que ha migrat als EEUU, patiria una múltiple discriminació, però aquesta vindria donada per cadascuna de les seves identitats generadores de discriminació per separat, i no com una única situació interactiva entre aquestes identitats. Per altra banda, trobaríem el model interactiu (Purdie-Vaughns i Eiback, 2008). Aquest model, a diferencia de l'anterior,

considera que cadascuna de les identitats subordinades d'una persona, generadores de discriminació, actuen sinèrgicament entre elles per generar una situació única. Analitza com les categories socials identitàries, com l'ètnia, la classe socioeconòmica, el gènere o el país d'origen, interactuen per formar identitats i experiències úniques (Warner, 2008).

Taula 5: Diferències conceptuals entre les diferents maneres d'estudiar la discriminació des de l'anàlisi sociopolític

	Unitary Approach	Multiple Approach	Intersectional Approach
Q1: How many categories are addressed?	One	More than one	More than one
Q2: What is the relationship posited between categories?	Category examined is primary	Categories matter equally in a predetermined relationship to each other	Categories matter equally; the relationship between categories is an open empirical question
Q3: How are categories conceptualized?	Static at the individual or institutional level	Static at the individual or institutional level	Dynamic interaction between individual and institutional factors
Q4: What is the presumed makeup of each category?	Uniform	Uniform	Diverse; members often differ in politically significant ways
Q5: What levels of analysis are considered feasible in a single analysis?	Individual <i>or</i> institutional	Individual <i>and</i> institutional	Individual <i>integrated</i> with institutional
Q6: What is the methodological conventional wisdom?	Empirical or Theoretical; Single method preferred; multiple method possible	Empirical or Theoretical; Single method sufficient; multiple method desirable	Empirical and Theoretical; Multiple method necessary and sufficient

Nota. Extret de Hancock, A. (2007). When Multiplication Doesn't Equal Quick Addition: Examining Intersectionality as a Research Paradigm. *Perspectives On Politics*, 5(01). <http://dx.doi.org/10.1017/s1537592707070065>

Així, respecte la discriminació múltiple o model additiu (Coll-Planas, 2013; Fundamental Rights Agency [FRA], 2010), el grup ALTER (2014), analitza com en el 2011, sis de cada deu persones enquestades pel CIS (vegeu taula 6), manifesten haver patit discriminació doble (59, 6%) o múltiple (58, 4%). La discriminació per sexe (homes/dones) és el motiu més senyalat. En aquest aspecte, en la pròxima secció s'argumentarà com els mateixos factors de discriminació que reben les dones, poden ser transmesos a la resta de gèneres no-normatius (Butler, 2001; Guash, 2008, 1993; Foucault, 1998; De Lauretis, 1987). Destacable resulta la discriminació per origen nacional i/o ètnic. Tanmateix, la major incidència de discriminacions dobles viscudes, s'identifiquen també amb les religions minoritàries (14, 7%), i l'origen estranger (9, 2%). Endemés, en la discriminació múltiple trobem la destacada incidència en les persones amb una orientació sexual minoritària (23, 9%). Tal i com es pot observar, que en la discriminació múltiple en relació a la doble, la incidència s'eleva en les persones estrangeres, amb religió minoritària, i mala situació econòmica, entre d'altres.

Taula 6: Incidència i distribució de la població afectada per no-discriminació, discriminació simple, doble i múltiple discriminació, segons grup de risc, en alguna ocasió o en els últims dotze mesos (2011)

	En alguna ocasió (% vertical)		En alguna ocasió (% horizontal)			En los últimos 12 meses (% horizontal)				
	Con Discriminación		Sin discriminación	Con discriminación		Sin discriminación	Con discriminación			
	Doble	Múltiple		Simple	Doble		Múltiple	Simple	Doble	Múltiple
Mujeres	59,9	58,4	66,0	16,1	9,1	8,8	83,6	9,7	3,3	3,3
Jóvenes	21,4	28,3	61,4	17,5	9,1	12,0	76,7	13,3	4,0	6,0
Mayores	10,4	3,7	85,9	8,5	4,1	1,5	95,7	2,9	1,0	0,4
Origen extranjero/nacionalidad/etnia	20,9	33,2	54,2	21,2	9,5	15,0	75,7	12,6	5,0	6,7
Religión minoritaria	17,6	17,7	49,3	21,2	14,7	14,7	73,3	12,4	6,5	7,8
Orientación sexual	5,4	13,9	51,4	15,6	9,2	23,9	70,0	15,5	3,6	10,9
Mala situación económica	33,9	38,6	54,6	20,9	11,5	12,9	74,5	14,7	5,3	5,5
Obrero/as no cualificados	14,3	28,7	66,8	15,8	7,1	10,3	83,6	8,2	3,7	4,5
Total	100	100	68,5	16,0	7,8	7,7	84,2	9,5	3,3	3,0

Nota. Extret de: ALTER. (2014). Los perfiles de la discriminación en España. Análisis de la encuesta CIS-3.000. Percepción de la discriminación en España. Madrid: Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad.

Per altra banda, tot establint la relació amb el model interactiu o intersseccionalitat, l'enquesta CIS-300 (vegeu taula 7) analitzada pel grup ALTER (2014), mostra la nombrosa acumulació de raons de sexe i edat (3,3%), sexe i aspecte físic (2, 6%), de sexe i recursos econòmics (1,8%), i sexe i nacionalitat (1,5%).

Taula 7: Associació dels diferents motius de discriminació. Total de persones afectades per cada par de discriminacions sobre el total de la població

	Origen étnico	Nacionalidad	Orientación sexual	Edad	Religión	Aspecto físico	Pocos recursos económicos	Discapacidad	Enfermedad crónica o infecciosa	Ideas políticas	Cualquier otro motivo
Sexo	1,1	1,5	0,3	3,3	0,8	2,6	1,8	0,1	0,1	1,8	0,3
Origen étnico		2,8	0,1	0,8	0,9	1,1	1,1	0,1	0	0,6	0
Nacionalidad			0,1	1,1	0,9	1,1	1,5	0,1	0	0,8	0,2
Orientación sexual				0,2	0,2	0,2	0,2	0	0	0,2	0
Edad					0,8	2,3	2,2	0,40	0,2	1,5	0,3
Religión						0,9	0,5	0	0	1,3	0
Aspecto físico							2	0,2	0,1	1,5	0,2
Pocos recursos económicos								0,3	0,1	1,3	0,2
Discapacidad									0,1	0,1	0
Enfermedad crónica o infecciosa										0	0
Ideas políticas											0,1

Nota. Extret de ALTER. (2014). Los perfiles de la discriminación en España. Análisis de la encuesta CIS-3.000.

Percepción de la discriminación en España. Madrid: Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad).

La invisibilitat interseccional

En aquest punt es segueixen els plantejaments i les hipòtesis establerts per Valerie Purdie-Vaughns i Richard P. Eiback entorn a la invisibilitat interseccional. Segons aquest model teòric, les persones sexiliades LGBTQ, representarien un subgrup subordinat, dins els grups subordinats als quals pertanyen, es a dir: si les persones immigrants poden considerar-se com un grup subordinat (Checa, Checa, i Arjona, 2000), les persones LGBTQ serien un grup subordinat del grup subordinat d'immigrants. El mateix mecanisme succeiria amb el col·lectiu subordinat LGBTQ (Coll-Planas, 2013). Es a dir: cadascun dels eixos de discriminació presentats en les seccions anteriors, podria ser portat a terme pels grups que, objectivament, conformarien el col·lectiu migrant LGBTQ; els grups de migrants, i els grups LGBTQ.

Per tant, la qüestió principal, seria la relativa a conèixer com les formes d'opressió de les persones amb varies identitats subordinades, difereixen de les formes d'opressió que pateixen les persones amb una única identitat subordinada (Purdie i Eiback, 2008). Des d'aquest model d'anàlisi, les persones sexiliades LGBTQ estarien travessades per l'androcentrisme, l'etnocentrisme i l'heteronormativitat. Aquestes fonts de discriminació social, relegarien a les persones amb identitats de gènere i/o sexuals i culturals no-prototípiques, a un segon terme. D'aquesta manera, les tres ideologies esmentades anteriorment, ostentades des del grup dominant, configuren una situació d'hegemonia que es tradueix en termes d'estandardització social. Atès que pateixen d'una continua tensió per ser escoltats i per ser entesos: Hogg (2001), argumenta que els grups no-prototípics tenen més dificultats, dins els seus propis grups subordinats, d'arribar a posicions d'influència, comparadament amb aquells membres prototípics.

Eixos De Discriminació

Sobre el sistema sexe/gènere, i les seves formes de discriminació.

L'estat de la qüestió referida al gènere i l'orientació sexual en aquesta recerca, es basa en la teoria *queer*. Aquesta teoria es desenvolupada a partir de la teoria feminista postestructuralista, la postmodernitat postcolonial, i la política LGBTQ (Coll-Planas, 2013), molt vinculada a la interseccionalitat. Amb aquest concepte, es pren consciència de la interrelació entre el gènere, el sexe, l'ètnia, la classe social, i l'orientació sexual, entre d'altres factors. Lo *queer*, cal comprendre'l en un context on s'ha institucionalitzat el feminisme, donant peu a una heteronormativitat i etnocentrisme del moviment LGBTQ (Butler, 2001; De Lauretis, 1987).

Inicialment, Rubin (2009, 2002, 1984), proposa una forma de comprendre l'opressió de les dones, des d'una mirada que va més enllà de la dicotomia entre sexe i gènere: aquesta discriminació prové de l'estructura politico-social, que utilitza el sexe biològic i el gènere, per establir un producte social a disposició. Així, l'opressió de les dones prové de la vessant social, la qual, a partir de mecanismes propis, utilitza el sexe com a font de reproducció de formes d'actuació.

El fet de concebre el sistema gènere/sexe des d'una vessant sociopolítica, i no biològica, permet comprendre's com a producte humà, i no basat en l'essencialisme sexual (Foucault, 1988; Rubin, 1984). Seguidament, trobem a De Lauretis (2000), qui, seguint els plantejaments anteriors, planteja el concepte de tecnologies socials, de forma similar a Foucault (1988) amb les tecnologies del "jo". Aquestes tecnologies permeten analitzar el gènere com una construcció en base a la representació ideològica d'una societat i una cultura. Així, la identitat de gènere no es derivaria de

l'anatomia individual. Per tant, el sexe no és la base biològica sobre la que es construeix el gènere, en tant que el que sabem del nostre cos està influenciat per la cultura (Coll-Planas, 2010, 2009).

El gènere es el procés pel qual adquirim atributs que cada societat defineix com propis de la feminitat i la masculinitat; el comportament i la vivència personal es configuren en funció de ser home o dona (Guasch, 2008). Així, el gènere seria la interpretació cultural que la societat atribueix a les diferències sexuals (Guasch, 2008, 1993). Cal destacar, però, que encara que s'entengui el sexe com a diferència biològica, això no va en detriment de que aquest sigui també una construcció sociocultural (Rubin, 1984). El sexe, encara que sigui un component anatòmic innegable i que permeti la diferenciació entre mascle i femella, està construït culturalment (Coll-Planas, 2010).

En lo referit al sistema sexe/gènere plantejat fins ara, cal concretar que parlem en lo relatiu a la diversitat sexual i la sexualitat. En la mateixa línia del sistema sexe/gènere, trobem que la sexualitat es construeix en la societat, i que no es troba determinada per la biologia (Coll-Planas, 2010). La sexualitat pot entendre's com una motivació biològica que és independent de l'estructura social i històrica, respecte lo qual, Rubin (2009) parlaria de l'essencialisme sexual. Prosseguint, per Foucault (1988), la sexualitat s'ha construït per mitjà de pràctiques culturals, i es necessari que es compregui com a producte tant biològic com cultural. A més a més, ha estat marcada per tot un seguit de relacions de poder comandades per l'heteronormativitat. Aquestes relacions de poder han marcat una sexualitat "bona" i una "dolenta", i han generat una monocultura de la sexualitat (De Sousa, 2010), silenciant totes aquelles que discernien de la norma heterosexual.

Tanmateix, es necessari aclarir la diferència entre l'orientació sexual i la identitat de gènere. Així, segons Guasch (2008, 1993) la primera fa referència al gust que es sent per una altra persona, així com la unió emocional i sexual entre persones del mateix, o diferent, sexe o identitat de

gènere. I la segona fa referència a la percepció que sent una persona de si mateixa en relació a la construcció social, psicològica, i biològica.

Tot seguit, l'heterosexualitat, no solament s'estableix com una pràctica sexual sinó com un sistema social únic i vàlid de relació afectiva-sexual (Wittig, 2006; Rich, 1996). En aquest sistema social, el sexe biològic (mascle o femella), determina un desig sexual únic (hetero), així com un gènere específic (masculí/femení). Endemés, permet la reproducció d'un ordre social, més que la reproducció biològica, establint-se, com el punt on interseccionen les fronteres sexuals (hetero/homo) i les de gènere (masculí/femení). Per consegüent, aquest sistema d'opressió generador de discriminació negativa s'expandeix de les dones, tots aquells col·lectius que difereixen de l'heteronormativitat obligatòria i no es subordinen al sistema sexe/gènere que es deriva d'aquest (Wittig, 2006; Butler, 2001a; De Lauretis, 2000, Rich, 1996).

Els encarregats de vigilar les fronteres entre els gèneres i la sexualitat, són l'homofòbia i la transfòbia. Borrillo (2001) entendria l'homofòbia com l'hostilitat, psicològica i social, respecte a aquelles persones que desitgen individus del seu propi sexe o tenen pràctiques sexuals amb elles, idealitzant l'heterosexualitat com a ideologia vàlida.

Altrament, la transfòbia seria la penalització sociocultural i política per la desviació de la correspondència entre el sexe i el gènere (Coll-Planas, 2010). Seguidament, Marion Young (2000), considera que l'opressió del col·lectiu de persones LGBTQ, pren dues dimensions: l'agressió i la marginalització. Primerament, l'agressió com a forma d'opressió pren un caire estructural en tant que esdevé una pràctica social sistemàtica, des de la violència física, fins a la violència simbòlica, passant per la psicològica. Encara que totes afectin les persones sexiliades LGBTQ, la violència física i psicològica succeeix en major mesura en els països d'origen. Altrament, la violència simbòlica, segueix present en les societats receptores (CEAR, 2012, 2010;

Araneda, 2011): la invisibilització, la patologització, la desigualtat legal, o la inactivitat policial i política. Segonament, la marginalització implica l'expulsió d'un conjunt de persones a la participació igualitària en la societat, apartant-los de la representació sociocultural com a ciutadans. Encara els avenços realitzats en els últims anys, la situació de marginalització de les persones transgènere, esdevé més crítica que la de les persones gais i lesbianes, en tant que la primera segueix estant patologitzada (Solá, 2012; Coll-Planas, 2010, 2009).

En definitiva, des d'aquesta recerca es fa una lectura del gènere, tenint en compte les diferents dimensions en les que s'articula: la diferencia sexual (femella, mascle, intersexual), la identitat de gènere (home, dona, cisgènere, transgènere) i l'orientació sexual (heterosexual, homosexual, bisexual) (Coll-Planas, 2013, 2009). Es pren un model que avanci en la deconstrucció del model heteronormatiu hegemònic, generador de la discriminació i violència des del poder dominant (Guasch, 2009).

Sobre la migració i l'origen nacional i/o ètnic, i les seves formes de discriminació.

Qui és l'immigrant, migrant, o emigrant? Podríem considerar que aquesta persona i aquest conjunt de persones, són aquelles que no tenen una regularització administrativa oficial, però enseguida trobem que l'estatus d'immigrant respon a criteris construïts social i culturalment a partir d'un significat simbòlic. En aquesta direcció, la noció d'immigrant s'allunya de la utilitat per designar una determinada situació objectiva d'aquell que ha arribat d'un altre lloc (Checa, et al., 2000).

Contràriament, aquesta categoria s'utilitza per “operar una discriminació semàntica, que, aplicant-se exclusivament als sectors subalternitzats² de la societat, serveix per dividir a aquests en dos grans grups” (Checa, et al., 2000). Aquests dos grans grups mantindrien entre si unes relacions d'oposició i complementarietat: el categoritzat com a immigrant, i l'altre categoritzat com autòcton. Resulta obvi que, l'ús de les categories d'immigrant, de minoria cultural o de minoria ètnica, no són emprades de manera objectiva sota criteris neutres. Ans al contrari, esdevenen etiquetes al servei de l'estigmatització, aplicant-se atributs negatius amb la fi de senyalar qui es diferent, a l'altre (Palacín, 2009).

Endemés, trobem una especificitat afegida en quant a la categoria de migrant en aquesta recerca, tal i com s'ha esmentat en la introducció. No s'han estudiat totes les persones migrants de Barcelona, ni totes les persones LGBTQ, sinó que el *tarjet* de la recerca han estat els sexiliats i les sexiliades. El concepte de sexiliat ha estat emprat pels subjectes de l'estudi, per referir-se a la situació en la que es troben: persones migrants que han estat exiliades per la persecució, opressió i violència patida per a la seva orientació sexual i/o identitat de gènere en el seu país d'origen. Així,

² El concepte de subalternitat faria referència a l'ús postmodern de referir-se als sectors marginalitzats i inferioritzats de les societats.

els migrants sexiliats, serien aquells que arriben a Barcelona (segons el context de la recerca) fugint dels seus països d'origen on pateixen l'opressió del sistema sexe/gènere heteronormatiu i homofòbic. En la societat receptora, son considerades persones sexiliades LGBTQ, amb un component clau referit al sexe/gènere en quant a la seva condició de migrants.

Així també, avui dia no es pot parlar sobre les cultures des d'un posicionament estàtic i unidimensional, en tant que la globalització ens ha portat a un contacte i interacció constant entre les cultures. Aquesta globalització, però, ha estat criticada per De Sousa (2014, 2010), en tant que ha suposat una imposició global d'un model concret de cultura, cap a la resta de cultures. En paraules d'aquest autor postmodern, parlariem d'una monoculturalització (De Sousa, 2010). En aquest sentit, davant de les múltiples cultures interactuant, sobretot en països com els EEUU, sorgeix la necessitat de plantejar la multiculturalitat (Kymlicka, 2010). Davant les iniquitats socioculturals dels grups ètnics minoritaris, i de la falta de igualtat i oportunitats, sorgeix la necessitat de crear un paradigma, que lluiti per la convivència en un mateix territori de més d'una cultura.

Aquest aspecte succeeix de manera generalitzada amb el fenomen migratori, el qual exerceix influències sobre la societat, la cultura, l'economia, etc. Aquest fenomen, es encara percebut des de posicions de indiferència i/o odi. Ans al contrari, des d'aquesta recerca, la migració s'entén des d'una postura basada en la diversitat cultural com quelcom positiu (Consell Europeu, 2008). Per consegüent, les minories ètniques, les persones i col·lectius migrants, aporten diversitat a la cultura receptora, actuant de manera positiva en aquesta, creant interaccions, i allunyant-se de posicions dicotòmiques entre valors culturals.

Altrament, i establint el paradigma cultural sobre el qual aquesta recerca versa, trobem la interculturalitat. Aquesta es diferencia del multiculturalisme, en que l'existència de varies cultures

en un mateix espai social, no només esdevé positiva i requerida de reconeixements de drets, sinó que cal un contacte i interacció entre aquestes. El Consell d'Europa (2008) compren la interculturalitat com un procés on la ciutadania ha d'acceptar la diversitat cultural i la interdependència que suposa, tot assumint que la creació d'una societat amb una ciutadania diversa no farà altra cosa que apoderar-la.

Des d'aquesta recerca s'ha optat per l'ús de la interculturalitat com a paradigma que analitzi i compregui la realitat de les persones sexiliades LGBTQ, en tant que aquesta referencia la interrelació entre cultures diferents, sota l'objectiu primordial de buscar la convivència, a partir de la igualtat, la no discriminació i el respecte per la diversitat cultural.

La qüestió que atén aquesta recerca es la referida a la percepció de la diversitat cultural com quelcom negatiu i problemàtic. Pel que fa la discriminació de les persones migrants, pel fet de ser-ho, o d'una ètnia concreta, aquesta gira entorn a l'odi, la inseguretat, i les actituds i accions basades en la visió dels trets culturals com a font de perill i de negativitat per la societat (Palacín, 2009; Consell d'Europa, 2008). Aquesta percepció de la migració es sustenta en base a la xenofòbia, el racisme i el fonamentalisme cultural. La primera fa referencia a l'odi o rebuig a les persones en base a una de les característiques: la procedència externa, l'haver nascut a l'estranger (Malgesini i Giménez, 2000). En aquest sentit trobaríem una pràctica discriminatòria, basada en els trets ètnics o culturals, sense necessitat de tenir en compte la situació legal. Així, una persona amb trets propis d'ètnies nord-africanes, ciutadà d'Espanya i Barcelona, pot ser discriminat per una qüestió cultural.

Endemés, relacionat amb la xenofòbia, trobaríem el racisme. Segons la revisió realitzada per Malgesini i Jimenez (2000), trobaríem un conjunt teòric que consideraria l'essència del racisme en la creença que hi ha una relació entre pertinença una categoria creada socialment i la possessió de

característiques específiques. Cal especificar, però, que des d'aquesta recerca no s'empren concepcions biologicistes del racisme. Ans al contrari, es compren el racisme com una expressió o ideologia cultural. D'aquesta manera, el racisme cultural o en sentit ampli, basaria les seves accions en la convicció de que unes determinades societats o cultures, son superiors a altres, no per qüestions biològiques, sinó per la personalitat o costums de l'altra cultura.

Paral·lelament a les consideracions xenofòbies i/o racistes, les aportacions de Verena Stocke entorn al fonamentalisme cultural, esdevenen esclaridores per la recerca. Des d'aquest postulat teòric, l'autora considera que les pràctiques sociopolítiques anti-immigrants, no estarien basades en una nova forma de racisme, sinó en una retòrica culturalista de l'exclusió (Stocke, 1999, 1995). El fonamentalisme cultural es diferenciaria del racisme en que cosifica la cultural, categoritzant les persones de cultures diferents, asimètricament oposades; l'estranger extra-comunitari oposat al ciutadà nacional. La persona que ve de l'exterior, o sigui, d'un altre estat o nació, es vist com una amenaça per la integritat estatal, nacional i ciutadana per les persones receptores d'aquests estrangers. No consistiria, en conseqüència, en una exclusió social basada en trets o costums culturals, sinó en la construcció sociocultural de diferents categories: "jo" o "nosaltres", i "ells/elles" (Stolcke, 1999, 1995). D'aquesta manera, la construcció categòrica del "nosaltres", implica la contradicció amb els principis del multiculturalisme i la interculturalitat, en tant que el fonamentalisme cultural implica singularitat cultural.

Aquesta concepció de la discriminació des de la visió de Verena Stocke, ens apropa directament a l'etnocentrisme (Stocke, 1999). Aquest punt de vista analitza les persones, les costums, els fenòmens socioculturals, des de paràmetres de la pròpia cultura. Així, el fonamentalisme cultural deixa de banda les característiques físiques, biològiques, i passa a centrar-se en els trets

conductuals, de costum, i d'estatus nacional. La percepció dels grups socials des de visions etnocèntriques, provoca un biaix cultural que apropa a la desintegració social.

D'aquesta manera, trobaríem un conjunt de factors que influeixen en la situació social de les persones pel seu lloc de procedència, ètnia o cultura. Per una banda, la situació administrativa, suposa tota una situació font d'estrès per les persones migrants (Palacín, 2009), en tant suposa un període de inseguretats personal i de limitació del propi benestar. Per altra banda, situaríem la fragilitat del sistema de suport social, on inclouríem la inestabilitat i precarietat laboral i la dificultat d'accés a l'habitatge.

Sobre aquests aspectes, Palacín (2009) i Achotegui (2009) aporten un seguit de conceptes a tenir en compte. Aquests autors, a partir de Bowlby i Freud, teoritzen sobre el dol migratori com a font d'estrès. La migració implica una situació de pèrdua, una situació d'estrès que pot portar a un dol migratori. Encara que no sigui correcte igualar el fenomen de la migració a la de dol migratori (Achotegui, 2009) adverteix que actualment la situació de la migració ha esdevingut en un fet font d'estrès i de malestar. Aquest malestar, es troba en les societats receptores, les quals des dels seus sistemes de benestar, poden no actuar adequadament amb les necessitats de les persones migrades: banalització de la seva situació, mal diagnòstic de possibles processos d'estrès, o una atenció des dels serveis socials estandarditzada que no té en compte les necessitats concretes de les persones.

La concreció de les necessitats socials

Els i les migrants sexiliats LGBTQ comparteixen moltes de les necessitats amb altres migrants, com la subsistència material i econòmica, l'estabilitat social, i la seguretat. Però a més, ens trobem amb un col·lectiu LGBTQ que inicia una mobilitat amb la necessitat de viure la seva identitat de gènere i/o orientació sexual sense ser perseguit, discriminat, i agredit (Araneda, 2011). Araneda (2011) denuncia la situació de les necessitats socials d'aquest col·lectiu, en tant que aquestes es mostren invisibles o no percebudes per la societat; els estereotips, els rumors, la por a ser jutjat, la exclusió d'aquestes a l'àmbit íntim, etc.

Tot seguit, enllaçant els plantejament de Young (2000) sobre la discriminació i opressió, amb els d'Achotegui (2009) i Palacín (2009), pot comprendre's que les necessitats dels sexiliats LGBTQ, esdevenen en les societats receptores, del reconeixement com a ciutadans i ciutadanes. La inclusió total, tant en les formes de relació interpersonal, com en la representació sociocultural i política, esdevé un denominador comú entre les persones migrants i les persones LGBTQ; el reconeixement social com a remei de la iniquitat sociocultural (Takacs, 2006).

En lo referit a aquestes necessitats, resulta oportú exposar elements teòrics que en parlin, ahora que argumentin l'ús del qüestionari Duke-Unc-11. Aquest qüestionari va dirigit a explorar aquells aspectes relatius a la percepció de suport social. Així, tal i com s'ha narrat anteriorment, les necessitats socials de les persones girarien entorn a la inclusió social, des dels aspectes socioculturals fins als del sistema de benestar. El suport social, podríem definir-lo com el grau en que les necessitats socials bàsiques de la persona son satisfetes a través de la interacció amb altres (Bellón, Delgado, de Dios Luna, i Lardelli, 1996).

Però, quines son les necessitats socials bàsiques? Són aquelles relacionades amb l'afiliació, l'afecte, la pertinença, la identitat, la seguretat i l'aprovació. Endemés, García, Hombrados i

Gómez, (2016) defineixen el suport social com aquell suport accessible per una persona a través de les relacions socials. Ara bé, en la literatura acadèmica (García et al., 2016; Castro, Campero i Hernández, 1997), s'ha diferenciat entre el suport social estructural i el suport social funcional o percebut. Mentre que el primer posaria relleu en l'existència i quantitat de la xarxa de suport, el segon s'enfoca en conèixer la percepció que té la persona d'aquesta xarxa social, considerant els aspectes emocionals, instrumentals, informacionals i avaluadors (Broadhead, Gehlbach, De Gruy, 1988). Per a Broadhead et al., (1988), la mesura del suport social percebut permet una major qualitat en el coneixement d'aquest.

Objectius I Metodologia

Objectius Generals I Específics, I Preguntes De Recerca

Aquesta recerca s'emmarca dins una de tipus relacional, en que un coneixuda l'existència d'un fenomen a partir de la literatura i la denuncia, s'inicia una investigació d'aquells aspectes que influeixen en aquest fenomen (Ruiz, 2012). Per consegüent, aquesta recerca es tracta d'un estudi aplicat que té els següents objectius generals, originats a partir de les preguntes de recerca generals (taula 8).

Taula 8: Relació entre els objectius generals i les preguntes de recerca general

Objectiu general	Pregunta de recerca
1: Comprendre quina és la situació social de les persones sexiliades LGBTQ, quant a la discriminació i les necessitats socials, a la ciutat de Barcelona.	1: Quina és la situació social de les persones sexiliades LGBTQ, a la ciutat de Barcelona?
2: Extreure informació que permeti millorar l'atenció social de les persones sexiliades LGBTQ, a la ciutat de Barcelona.	2: Quins aspectes i factors consideren els i les participants, que millorarien l'atenció social de les persones sexiliades LGBTQ, a la ciutat de Barcelona?

Així que, del dels objectius generals, sorgeixen els objectius específics, com aquelles accions a realitzar per assolir els objectius generals (Sancho, 2016). Endemés, cadascun dels objectius específics està vinculat a una pregunta de recerca específics. A continuació, es mostren els corresponents a l'objectiu general 1 i la pregunta de recerca 1 (taula 9), i els relatius a l'objectiu general 2 i la pregunta de recerca 2 (taula 10).

Taula 9: Objectius específics de l'objectiu general 1 de la recerca

Objectius específics de l'objectiu general 1

- 1.1. Establir el perfil sociodemogràfic de les persones sexiliades LGBTQ ateses per ACATHI.
 - 1.2. Conèixer les trajectòries de vida de les persones sexiliades LGBTQ, ateses per ACATHI.
 - 1.3. Identificar els factors discriminadors provinents del sistema sexe/gènere, en les persones sexiliades LGBTQ.
 - 1.4. Identificar els factors discriminadors provinents de l'origen nacional i/o ètnic, en les persones sexiliades LGBTQ.
 - 1.5. Explorar la tipologia de discriminació o discriminacions, que poden patir les persones sexiliades LGBTQ en la ciutat de Barcelona.
 - 1.6. Avaluar les necessitats socials de les persones sexiliades LGBTQ, en la ciutat de Barcelona
 - 1.7. Explorar el suport social percebut per les persones sexiliades LGBTQ ateses per ACATHI.
-

Taula 10: Objectius específics de l'objectiu general 2 de la recerca

Objectius específics de l'objectiu general 2

- 2.1. Identificar pràctiques professionals positives, en relació a les persones sexiliades LGBTQ.
 - 2.2. Identificar pràctiques professionals negatives, en relació a les persones sexiliades LGBTQ.
 - 2.3. Consultar quines formes o vies d'acció social, poden suposar una millora en la qualitat i l'especialització en l'atenció social de les persones sexiliades LGBTQ.
-

Disseny de la investigació

Aquesta recerca ha estat abordada des d'una perspectiva qualitativa, complementada per una de quantitativa, particularment preparada per explorar dades subjectives, col·locant als subjectes i la seva percepció, en el centre de l'atenció i l'anàlisi de dades (Fernández, 2006; Sierra Bravo, 2008). Endemés, és de finalitat aplicada, en tant que no aspira a generar coneixement bàsic sobre el fenomen, sinó que a partir de l'aplicació d'una metodologia i una tècnica busca poder incidir en aquest. S'emmarca dins l'amplitud microsociològica, ja que treballa amb un col·lectiu reduït (Sierra Bravo, 2008). I, al tractar amb dades provinents de l'experiència dels i les participants, a través de la interacció discursiva, es configura com a empírica. Endemés, la recerca ha pres altres característiques:

- és exploratòria, doncs busca conèixer i descriure la realitat de les persones sexiliades LGBTQ, i no-experimental, en tant que no es pretén generar coneixement, sinó comprendre una realitat (Sierra Bravo, 2008).
- és de profunditat descriptiva, doncs no es persegueix analitzar la interacció de les variables que apareixen en el fenomen i els subjectes estudiats, sinó que s'ofereix una exposició de la informació recollida (Sierra Bravo, 2008).
- altrament, es caracteritza per presentar un caràcter seccional o sincrònic, donat que la realitat estudiada versa sobre un grup concret en un moment determinat.
- per últim, aquesta recerca no persegueix una validesa externa, en tant que no pretén generalitzar els coneixements generats en aquesta; en conseqüència té validesa interna.

Les fonts d'informació han estat de caràcter primari, mitjançant la recollida directa de informació per mitjà dels grups de discussió, i la utilització de les dades recollides per l'entrevista

individual en profunditat i el qüestionari Duke-Unc-11, en una fase de la recerca anterior. Aquestes últimes no poden ser considerades dades secundàries, ja que l'investigador ha tingut accés directe a la font primària (Sierra Bravo, 2008). A més a més, donat que la recerca que es presenta en aquest document és una que continua l'anterior recerca, amb el mateix objecte d'estudi, la mateixa població, i objectius compartits, no hi ha risc de que l'anàlisi de les fonts esmentades deixin de ser vàlides per aquesta recerca.

Població objecte d'estudi i selecció de la mostra

La població objecte d'estudi total ha estat de 26 participants. S'ha dividit en dos grups mostrals: les persones sexiliades LGBTQ ateses per ACATHI (n=20); i els i les tècniques d'ACATHI de l'àmbit de persones sexiliades LGBTQ (n=6). A més a més, l'elecció de la mostra, no s'ha efectuat sota criteris oportunistes o poc rigorosos, sinó que s'ha basat en la idoneïtat d'inclusió dels participants (Quivy i Capenhoudt, 2008). En definitiva, la mostra ha estat escollida sota criteris estratègics, opilatius o de conveniència (Brunet, Belzunegui, i Pastor, 2002). Aquest mostreig ens aporta avantatges, com la simplicitat i l'economia del disseny mostral, la facilitat en l'administració, a més que no es requereix d'una llista de població. D'altra banda, trobem l'inconvenient de que no podem apreciar l'error típic, a més que no hi ha possibilitat de generalitzar donada la debilitat mostral (Brunet et al., 2002). Les taules 11 i 12, especifiquen els criteris de inclusió i exclusió per als i les participants.

Taula 11: Criteris d'inclusió i d'exclusió per a persones sexiliades LGBTQ participants

Criteris de inclusió	Criteris d'exclusió
Voler participar en la recerca.	No ser una persona migrant LGBTQ.
Tenir 18 anys o més.	Una persona migrant, però que no pertany al col·lectiu LGBTQ;
Ser una persona lesbiana, gai, transgènere, transsexual, bisexual, intersexual	Una persona que pertany al col·lectiu LGBTQ però que no és migrant..
I, Ser una persona migrant resident en Barcelona.	No voler participar en l'estudi.
Acceptar els consentiments informats.	No voler acceptar els consentiments informats.

Taula 12: Criteris d'inclusió i d'exclusió per a tècnics de l'àmbit de persones sexiliades LGBTQ d'ACATHI.

Criteris de inclusió	Criteris d'exclusió
Voler participar en la recerca.	
Tenir 18 anys o més.	No estar treballant de forma professionalitzada en l'àmbit de migrants LGBTQ.
Acceptar el consentiment informat.	
Estar treballant de forma professionalitzada en l'àmbit de migrants LGBTQ.	No tenir coneixements i/o experiència en l'àmbit de persones sexiliades LGBTQ.
Tenir coneixements i/o experiència en l'àmbit de les persones sexiliades LGBTQ.	No voler participar en l'estudi. No acceptar el consentiment informat.

Instruments de recollida de la informació

S'han utilitzat diversos instruments de recollida de informació dins la metodologia qualitativa, i un únic instrument quantitatiu, tal i com es mostra en la següent figura (2). El instrument de recollida de informació qualitativa emprat en aquesta recerca ha estat el grup de discussió, en la seva vessant de dinàmica grupal i en la seva vessant d'entrevista grupal (Kitzinger, 1994; Krueger, 1991; Ibañez, 1979), i l'entrevista individual en profunditat (Brunet, et al., 2002). Des de la vessant quantitativa s'ha emprat el qüestionari Duke-Unc-11 com a estratègia de recollida de informació.

El grup de discussió, és una tècnica no directiva que te per finalitat la producció controlada d'un discurs per part d'un grup de subjectes, reunits en un espai-temps limitat, amb l'objectiu de debatre sobre un tòpic proposat per l'investigador (Ibañez, 2002). Aquest instrument es distingeix en diverses vessants, atenen al format i a la conducció de la dinàmica grupal: l'entrevista en grup i el grup de discussió en si mateix (Ibañez, 2002). Mentre que la primera, tindria l'objectiu de consens baix, el segon persegueix la creació d'un discurs grupal, de influencia entre els participants (Morgan i Krueger, 1998; Kitzinger, 1997). Aquesta recerca ha emprat l'entrevista grupal (vegeu annex 3) per una banda, amb el grup de tècnics d'ACATHI (n=6), i per altra banda el grup de discussió en la vessant de dinàmica grupal (vegeu annex 2) (Ibañez, 2002) amb el grup de persones sexiliades LGBTQ (n=6).

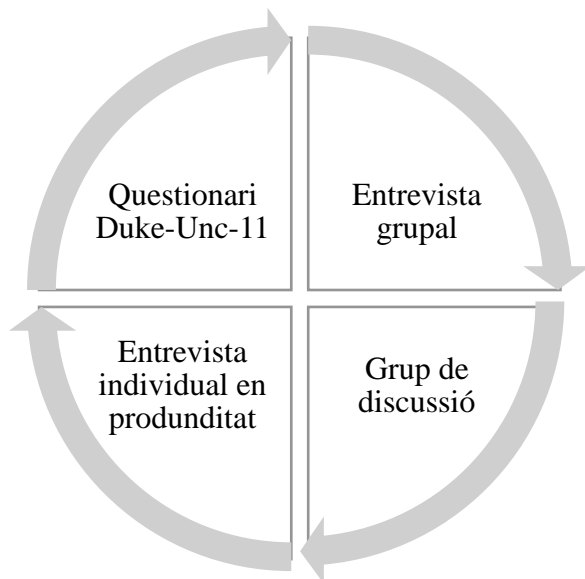

Figura 2: Instruments de recollida de informació qualitatiu i quantitativ emprats en la recerca

Endemés, trobem l'entrevista individual en profunditat (vegeu annex 4). Ha estat estructurada-oberta i dirigida, donat que ens permet obtenir informació sobre els aspectes subjectius del col·lectiu investigat, per medi de la comunicació verbal i l'estructuració i la planificació per medi d'un guió d'entrevista com a estratègia de recollida de la mateixa (Brunet, et al., 2002). Les entrevistes van ser realitzades a la totalitat de la mostra d'usuaris i usuàries d'ACATHI (n=20).

Paral·lelament i complementàriament als instruments qualitatiu, trobem el qüestionari Duke-Unc-11 (vegeu annex 4). Aquest instrument quantitativ ens ofereix informació relativa al suport social percebut entre el col·lectiu de persones sexiliades LGBTQ ateses per ACATHI, possibilitant l'obtenció de informació significativa de manera complementaria a la qualitativa. L'ús d'aquest instrument respon a la facilitat de recollir aspectes relatius al suport social a partir del qüestionari Duke-Unc-11. S'ha portat a terme, de manera integrada en el guió d'entrevista

individual en profunditat , concretament en la pregunta n°62, i s'ha administrat a la mostra d'usuaris i usuàries d'ACATHI.

Recollida de dades i procediments

El contacte fou realitzat durant la immersió de l'investigador en l'espai d'oci d'ACATHI. Posteriorment a unes entrevistes exploratòries amb diferents líders del sector i d'haver contactat amb usuaris d'ACATHI, s'inicià la recollida de dades. Cal ressaltar l'horitzontalitat i la observació participant amb la que s'ha portat a terme la recollida de dades: des del mes de novembre, l'investigador ha participat seguidament i freqüentment en l'espai d'oci d'ACATHI.

Durant el treball de camp de recollida de dades, es va seguir el següent procés: acordar el dia, el lloc i l'hora amb cadascun dels participants, després d'haver-los informat breument de les característiques de la recerca; administrar el consentiment informat (annex 1) i el consentiment informat de registre d'àudio i imatge (annex 1); resumir i explicar les implicacions del consentiment informat i dels objectius de la recerca; administrar el guió dels instruments i explicar els elements necessaris per la perfecta comprensió. Posteriorment a la realització de cada instrument, es va procedir a transcriure-les literalment, organitzar-les, i codificar-les per fer l'anàlisi dels resultats.

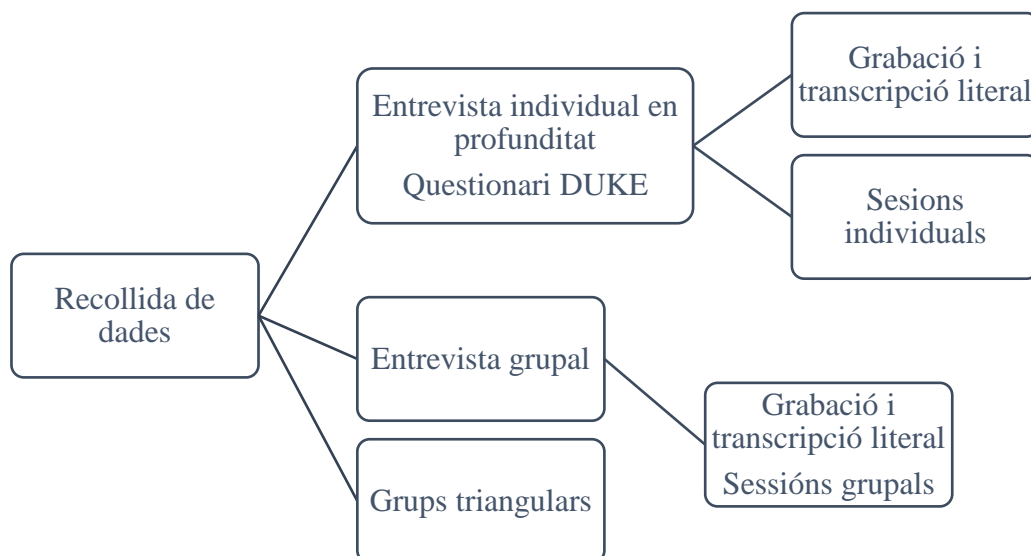

Figura 3: Procediments de recollida de dades en la recerca

Anàlisi de les dades

Per l'anàlisi de les dades recollides, s'han establert dos procediments, atenent a la tipologia de la informació (Brunet et al., 2002). La informació del qüestionari ha estat traslladada sense modificacions doncs no permet la interpretació de les seves dades més enllà de les categories pre-establertes. Per altra banda, la informació obtinguda a partir del grup de discussió, l'entrevista en grup, i l'entrevista individual en profunditat:

- Ha estat transcrita literalment dels àudios enregistrats. Posteriorment s'ha ordenat la transcripció en un document apart.
- S'ha establert un sistema de codis que ha permès l'etiquetatge de fragments de text. La codificació permet el resum de les dades, alhora que facilita comprendre tot el contingut narratiu del grup de discussió. Encara això, cada codificació ha estat analitzada en el seu context.

Consideracions ètiques i legals

Aquesta recerca s'ha acollit a les pautes del Codi de Bones Pràctiques en Recerca, publicat el maig del 2010 en la Universitat de Barcelona. Les dades es tracten en base al consentiment informat, tot respectant la Llei Orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal (BOE núm.198, de 14 de desembre, i el suplement català núm. 17, de 30 de desembre). En tots els casos, s'ha demanat el consentiment informat, tant per la realització de les activitats, com per l'enregistrament de l'àudio, i la transcripció i anàlisi de resultats. Endemés, s'ha portat a terme una recerca sota els principis ètics emanats del marc teòric entorn a la postmodernitat i els drets humans.

Limitacions de l'estudi

En aquesta recerca hi ha un seguit de limitacions a tenir en compte. Així:

- Els resultats han de ser compresos com a descriptius i exploratoris. No es poden generalitzar els resultats; la recerca serveix com a punt de partida.
- La limitació temporal per fer la recerca
- Les limitacions pròpies de la metodologia qualitativa; la informació extreta queda reduïda a la aportada obertament per l'individu. A més a més, la pròpia presència de l'investigador, durant el procés d'immersió en els espais de contacte amb els i les informants, pot provocar efectes reactius en les respostes (Brunet et al., 2002).

Pla de treball i cronograma

La recerca ha estat planificada en quatre mesos i mig; des del principi de febrer fins a la meitat de juny del 2017. Cal ressaltar, però, que aquesta recerca és la continuació d'una altra realitzada el primer semestre del curs 2016/2017.

1. La primera fase de la recerca s'inicia amb:
 - 1.1. Concreció tema, problemàtica, i àmbit.
 - 1.2. Preguntes de recerca.
 - 1.3. Immersió espai social d'ACATHI.
2. La segona fase:
 - 2.1. Revisió estat de la qüestió i redacció de la introducció.
 - 2.2. Objectius generals i específics
3. Amb la 3a i 4a fase:
 - 3.1. Redacció marc teòric i metodologia.
 - 3.2. Plantejament i disseny dels instruments de recollida de informació.
4. La 5a fase :
 - 4.1. Es materialitza el treball de camp, amb la recollida de dades del grup de discussió i l'entrevista grupal.

En la fase 6a, s'analitzen els resultats a partir de la fase anterior i s'inicia la transcripció literal. Prosseguint, en la 7a s'acompleix la presentació dels resultats, la seva discussió. L'última fase, la 8a, l'entrega del treball extens, la preparació del treball resumit per entregar al tribunal del TFG, i la preparació de la presentació de la recerca davant el tribunal. Es preveu la possibilitat de promocionar la recerca.

Taula 13: Cronograma de treball empleat al llarg de la recerca

Fase	1er Semestre	Febrer	½ Març	½ Març	½ Abril	½ Abril	½ Maig	½ Maig	½ Juny
Recerca prèvia									
1a: Plantejament de la recerca									
2a: Introducció i objectius									
3a: Marc teòric 4a: Disseny metodologia i recollida de informació									
5a: Recollida d'informació									
6a: Anàlisi de los dades									
7: Redacció del informe									
8: Presentació de la investigació									

Resultats, discussió i propostes

Presentació dels resultats

La presentació de la informació, s'estructurarà a partir dels objectius específics de la recerca. Amb l'objectiu de garantir la privacitat dels i les participants en la recerca, ens referirem a aquests per mitjà de nomenclatures:

- Pels sexiliats LGBTQ, la nomenclatura serà la següent: ML* (1-20).
- Per els i les professionals d'ACATHI: PA (1-6).

La lògica que seguirà la presentació dels resultats serà la següent: primerament es presenten les dades més objectives, les referides al perfil sociodemogràfic, i a la trajectòria de vida; posteriorment, presentar els resultats de la resta dels objectius específics, de manera que es narrin de forma continuada i seqüencial.

Objectiu específic 1.1.

Caracterització sociodemogràfica

Edat i grups d'edat

El grup d'edat més freqüent és 36-37 anys, seguida de 34-35 anys, 33-34 anys, i 31-32 anys. L'edat de la persona més jove estudiada és de 23 anys, mentre que 84 és l'edat més gran de les persones estudiades. D'aquesta manera, les edats més freqüents es troben entre els 30 i els 37 anys, amb una edat màxima de 84 anys i una edat mínima de 23 anys. La mitjana d'edat es de 38 anys. Per franges d'edat : el 55% (n=11) es troba entre 20 i 35 anys; el 35% (n=5) entre 36 i 49 anys; el 15% (n=3) entre 50 i 64; el 15% (n=3) entre 65 i 74; i el 5% (n=1) es troba amb 75 anys o més. L'edat més freqüent són els 37 anys.

Taula 14: Grups d'edat de la mostra de persones sexiliades LGBTQ

Grup d'edat	Quantitat	Percentatge
20-35	11	55%
36-49	5	25%
50-64	3	15%
65-74	1	5%
75	1	5%

Lloc de naixement

La major part dels i les participants, procedeixen de Llatinoamèrica (60%), i en menor mesura d'Àfrica i Europa (20% ambdues) (vegeu fig.5).. De les persones provinents d'Europa (n=4), tres procedeixen de Rússia, i una de França. Respecte els que procedeixen d'Àfrica (n=4), dos provenen del Marroc, un d'Egipte i un de Kenia. Pel que fa els provinents de Llatinoamèrica (n=12), quatre provenen de Colòmbia, dos d'Hondures, i la resta de Bolívia, Brasil, Perú, Veneçuela, El Salvador, i d'Argentina.

Figura 4: Percentatge d'informats per procedència

Nivell d'estudis

Respecte el nivell d'estudis, observem com el 50% declaren ser graduats universitaris (n=10). El 20% declara haver assolit el batxillerat (n=4). Per altra banda, un 15% (n=3) assegura haver estudiat fins Primària, i un 10% (n=2) fins la Secundària. Concretament, una persona (5%), verbalitza tenir un Doctorat.

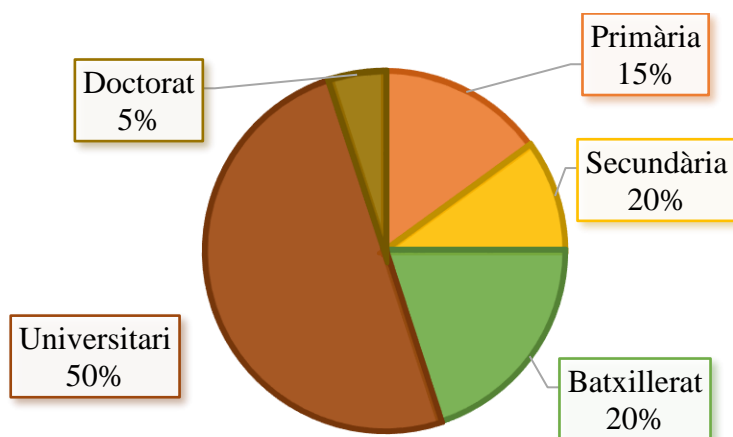

Figura 5: Nivell d'estudis dels informants

Estat civil

En lo referent a l'estat civil, observem que gairebé totes les persones estudiades (98%) son solteres, alhora que només un 2% son divorciades. No trobem cap informant viudo/a, ni casat/ada, ni separat/ada.

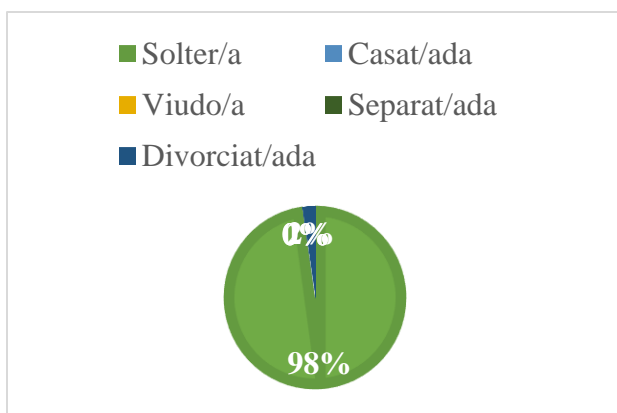

Figura 6: Estat civil de les persones informants

Condicions de vida

Any d'arribada

Els anys més freqüents d'arribada a Barcelona i/o a un altre lloc d'Espanya, de les persones informants estudiades, es troben entre el 2013 i el 2016. Concretament, el 2015 fou l'any més freqüent d'arribada a Barcelona (30% dels informants). Especialment remarcable el fet que durant aquests anys esmentats, els i les participants acudiren directament a Barcelona, a diferència d'anys anteriors que arribaren de forma indirecta a la ciutat.

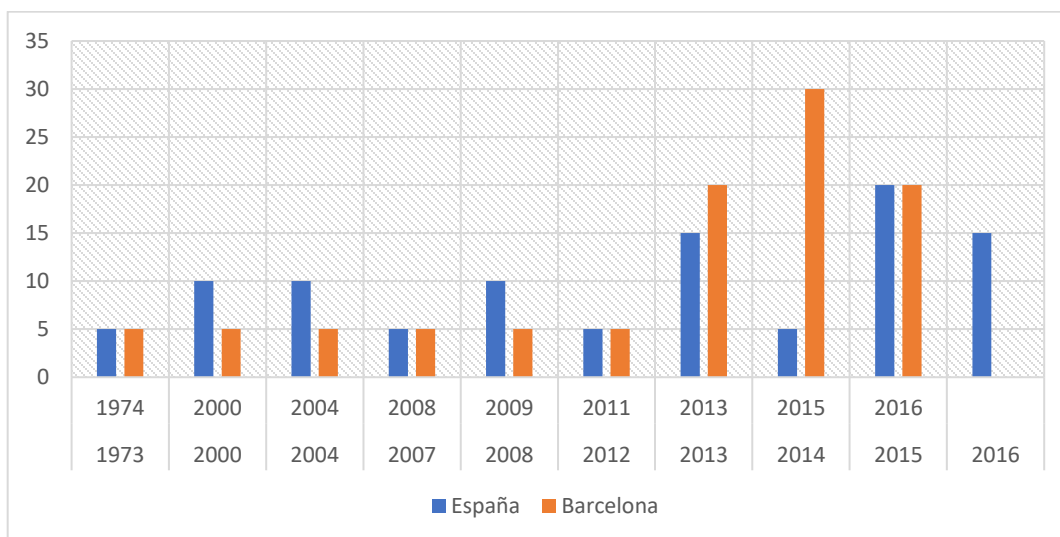

Figura 7: Any d'arribada a Espanya i Barcelona

Situació legal

Segons les dades enregistrades, 5 dels 20 informants es troba en una situació irregular, alhora que tres ostenten la nacionalitat espanyola. Trobem dos persones amb estatus d'asil polític, i altres tres que estan esperant la resolució d'asil polític. Per altra banda, el 5% (n=10) dels informants, expressa haver tingut dificultats en l'obtenció del permís de residència. El 20% (n=4) afirma haver-ne tingut. Tanmateix, el 25% (n=5) està tenint dificultats actualment en la seva obtenció, i solament un 5%, corresponent a una persona, expressa no estar tenint.

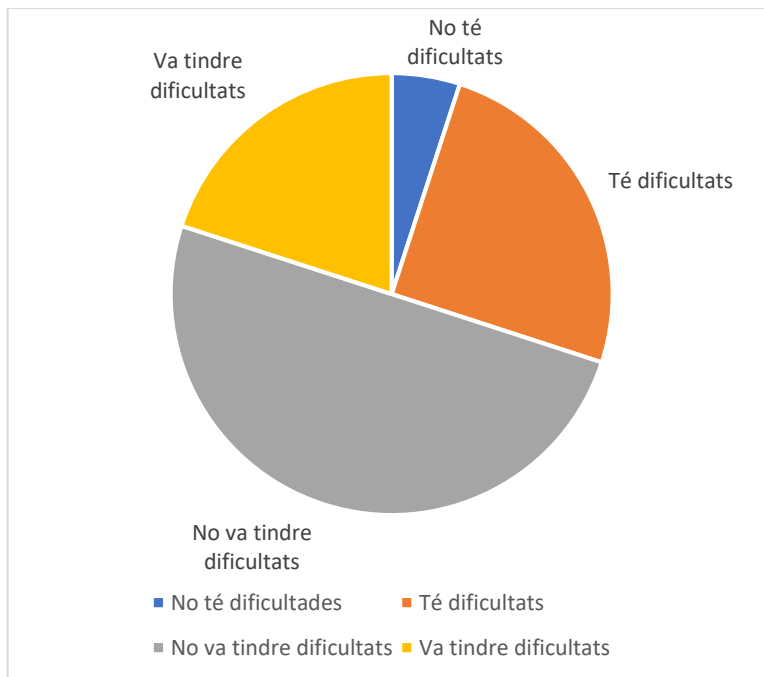

Figura 8: Nivell de dificultat en l'obtenció del permís de residència

Situació laboral

En les dades referides a la situació laboral, trobem que el 60% (n=12) verbalitza estar treballant, el 35% (n=7), està en l'atur, i una persona està jubilada.

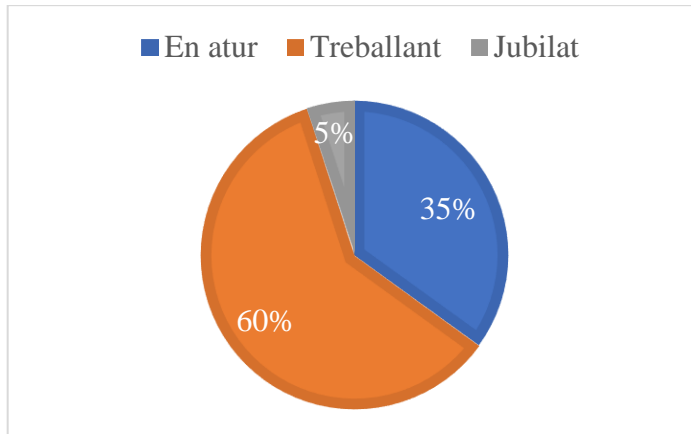

Figura 9: Situació laboral dels i les informants

Respecte la situació socio-laboral percebuda, les persones amb les que s'ha portat a terme la recerca, ens indiquen que: un 30% té una situació econòmica mitjana-baixa; un altre 30% té una situació molt baixa; alhora que un 15% expressa rebre una prestació econòmica no contributiva com a suport econòmic; per altra banda, un 5% es troba en una situació de vulnerabilitat econòmica elevada; un altre 5% expressa tenir un nivell econòmic mig; y un 5% reconeix que treballa il·legalment.

Endemés, en referència al procés d'inserció laboral de les persones sexiliades LGBTQ, des de que van arribar a Barcelona, es mostra que un 50% la considera estable. Un 35% la cataloga de inestable. Mentre que un 15% considera que ha estat complexa, marcada per una situació inicial d'inestabilitat i una posterior estabilització.

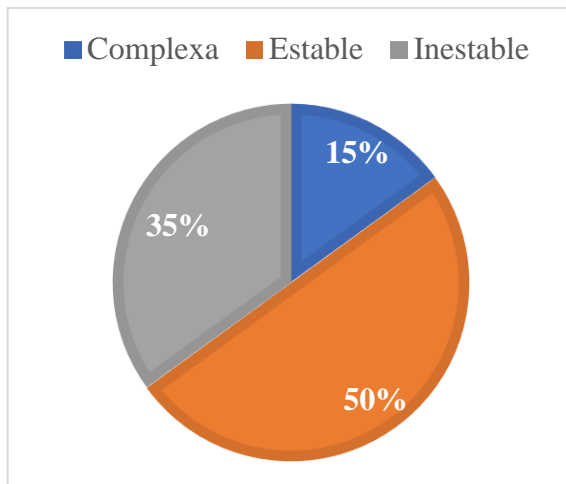

Figura 10: Valoració de la trajectòria laboral de les persones sexiliades LGBTQ des de que arribaren a Barcelona

Accés al serveis públics

Tal i com s'observa en el gràfic (13), trobem que un 55% de les persones estudiades expressa haver assistit en alguna ocasió als serveis socials i a la sanitat. Altrament, si solament han accedit a un servei, ho han fet a la Sanitat (35%), en contra del 5% que únicament ha accedit als serveis socials.

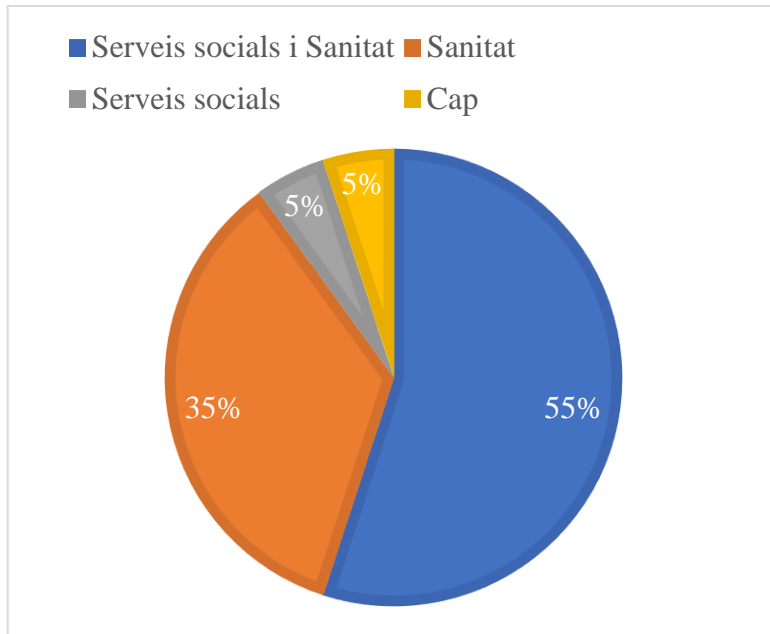

Figura 11: Assistència als serveis públics d'atenció.

Percepció de l'estat de salut

Les qüestions referides a la percepció sobre la pròpia salut, han estat contestades a partir de cinc categories: excel·lent, molt bona, bona, regular o dolenta. Segons l'anàlisi de les dades, la categoria més freqüent entre els participants ha estat "bona" amb el 35% de les respostes; seguida d'excel·lent, amb el 30%; "molt bona" amb el 20%; i regular amb el 15% de les respostes. La categoria "dolenta" no ha estat percebuda per cap participant. Així, les persones estudiades presenten una percepció de l'estat de salut que s'apropa a consideracions positives de la mateixa.

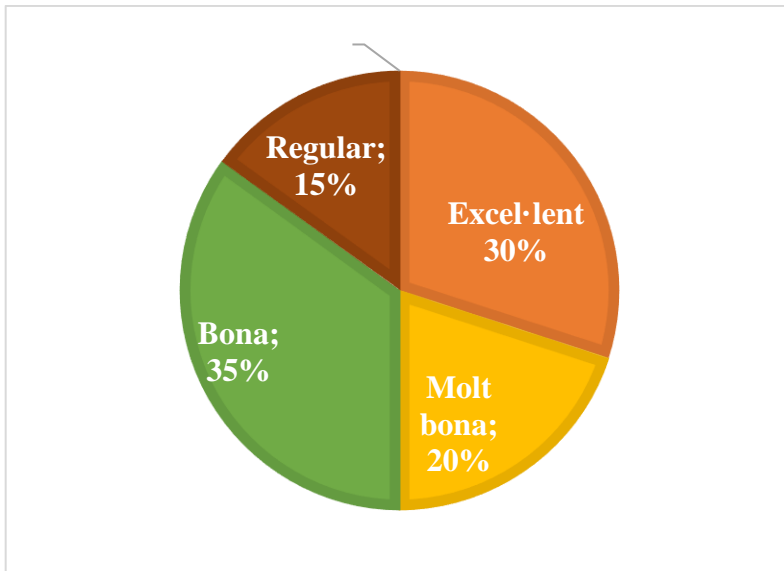

Figura 12: Percepció de l'estat de salut

Objectiu específic 1.2.

Iniciant la presentació dels resultats de manera seqüencial i lògica, apareixen les trajectòries de vida, com a inici del relat que vincula els i les participants a Barcelona. Aquest moment és el que marca la diferencia, doncs implica un canvi de vida, el qual esdevé objecte d'estudi de la recerca. Les trajectòries de vida analitzades en aquesta sub-secció dels resultats, donen informació des de que van decidir emigrar fins l'actualitat. Així, el 85% considera que hi ha una visió negativa del col·lectiu LGBTQ en el seu país. En aquest sentit, les experiències que motiven a aquestes persones a embarcar-se en el projecte migratori, giren entorn a la discriminació i l'agressió. Les pràctiques socials amb les que s'han trobat es basen en la discriminació directa, en forma de lleis i polítiques que van en contra dels seus drets fonamentals, i en la discriminació indirecta, en forma d'estigmatització social.

*Bueno, los países latinos americanos en general no tienen una muy buena imagen. Actualmente puede ser que, en derechos i demás, a nivel de leyes este equiparado al resto, pero una cosa es la ley y otra es la costumbre. Y no, en general, no está demasiado bien aceptado. Mi familia tampoco lo aceptado demasiado bien (ML*2)*

*Y yo estoy aquí por razón que soy gay y en mi país persiguen a los gais y hay una ley contra las personas homosexuales. Estoy solicitando el asilo. (ML*5)*

Respecte a la decisió d'emigrar, 17 de les 20 persones, manifesta haver emigrat per una de les següents situacions: per risc vital, per motius polítics, o per motius socioculturals. El procés migratori sol presentar el següent procés: un punt crític en la vida d'aquestes persones, que sol estar marcada per un fet que posa en risc la seva vida, la seva salut mental i/o la seva integritat física, o també un punt on se'ls relega a una situació d'exclusió sociocultural pel fet de pertànyer al col·lectiu LGBTQ.

*Había logrado llegar a alcalde en mi país, pero cuando dije que era homosexual, comenzaron a burlarse de mí. Mi puesto en la alcaldía, decían que no era de mi altura. Entonces porque no tenía otra opción, era discriminado hasta que llegó un momento que sentí peligro por mi vida y en este momento me decidí a salir de mi país, para poder tener derechos. (ML*3).*

*Con la ley, me golpearon, me persiguieron en el coche. Yo tenía psicoterapia en Rusia para convertirme a heterosexual (ML*5).*

Davant la situació de discriminació i/o agressió que pateixen en el seus països d'origen, aquestes persones es dirigeixen a Espanya, com un país conegut pel garantisme de drets del col·lectiu LGBTQ, i amb una llei d'asil de les mateixes característiques. El país d'anada, es vist com un lloc de salvació, de noves oportunitats, i de portar a terme la seva llibertat en totes les seves expressions.

D'aquesta manera podríem parlar de que la seguretat personal, i els factors socioculturals, influeixen en la decisió d'emigrar, que els va portar a Espanya i/o Barcelona. A la seva arribada a Barcelona, el 50% (n=10) dels informants expressa haver arribat amb "Coneguts i amb informació", i el 40% (n=8) "Sense coneguts i sense informació", i un 10% (n=2) "Sense coneguts i amb informació". Endemés, les diferències entre la vida a Barcelona i la seva vida en els seus països d'origen es fa patent, en quant a que poden viure en llibertat.

*Ahora soy libre persona. En mi país yo no puedo, en África. Sólo en Europa, América, Canadá, Australia. Pero cuando el africano cambie la mente pasaran 30, 40 o 50 años. Tengo muchísimos amigos gais, voy a Sitges, tienes fiesta gay (ML*8).*

*En Barcelona, España, yo estoy libre, no pienso en mi sexualidad, no tengo miedo, ni en la calle. En Rusia siempre estuve presionado por mi familia, compañeros de trabajo, la sociedad por todo... (ML*5).*

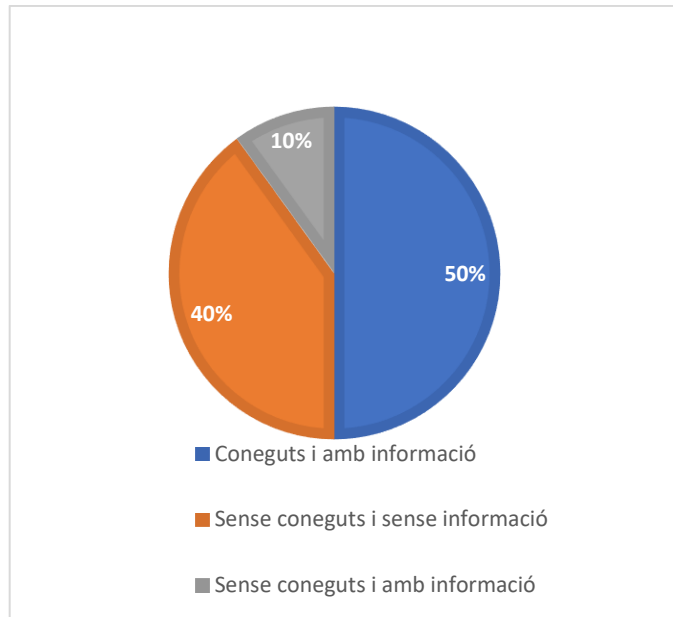

Figura 13: Situació de l'arribada a Barcelona de les persones sexiliades LGBTQ

L'arribada a Barcelona, suposa de manera generalitzada, una milloria en la qualitat de vida d'aquestes persones. A l'arribada a la ciutat, la seva trajectòria es dirigeix cap al suport i el seguiment professional, sent per tant, una de les primeres accions que prenen adreçar-se als serveis públics. En aquest sentit, el recolzament que prenen, te aspectes positius alhora que negatius. Els primers es basen en que hi ha entitats i serveis que poden suposar un recolzament en el procés d'inclusió social, mentre que els segons es basen en que d'aquestes entitats i serveis, realment hi ha poques que suposin una ajuda real.

*Casi nadie te ayuda. La razón, personas específicas de ciertas asociaciones que tienen el corazón en la mano y que saben que la persona tiene... Sí, te ayudan, pero de allí casi es mentira, sólo te utilizan para la fotografía (ML*5).*

Objectiu específic 1.6., 1.7., 1.3.,1.4., 2.1., 2.2., 2.3.

Un cop arribades aquestes persones a Barcelona, la seva qualitat de vida millora, almenys en lo relatiu als seus drets fonamentals que no són vulnerats. Encara això, les persones sexiliades LGBTQ amb les que s'ha realitzat la recerca indiquen que en la societat receptora, Barcelona, poden produir-se situacions de discriminació. D'aquesta manera, dels discursos analitzats, el 50% dels participants sexiliats LGBTQ exposa haver patit alguna situació de discriminació en Barcelona des de que van arribar, en relació a la seva sexualitat, la seva orientació sexual o la seva identitat de gènere. Els professionals d'ACATHI, indiquen que aquesta discriminació varia en funció del *passing*, és a dir, en el nivell de la persona LGBTQ que té per passar per una persona el més "normalitzada" possible: *Como país de acogida, yo personalmente pienso que dependerá de cuánto passing tenga (...) Pueden ser LGTB, pero si nadie se da cuenta, pues no pasará nada. Ahora si es una chica trans, pues dependerá (...) O sea, no es porque sea emigrante LGTB. Será por otras circunstancias añadidas o relacionadas con ser LGBTQ con más "passing" o menos "passing" (PA1).*

*En la empresa, sí. Piensan que de pronto va a haber un problema en el grupo por tener una persona transexual y más que todo para mujeres. (ML*14).*

*Digamos, en el trabajo nunca se los dije, porque yo sé que, si se los digo, lo primero que va a haber discriminación y va a haber problemas (ML*15).*

Dins el col·lectiu LGBTQ, les persones transgènere tindrien més probabilitats de ser discriminades en tant que la seva visibilització diferencial, respecte el que es considerat “normal” o “passable”, seria major per les seves característiques físiques. A més a més, s’hi sumaria el fet de que la seva identitat de gènere suposaria una variació poc comprensible per moltes persones de la societat.

Sería la imagen, ¿me entiendes? Depende de la visibilidad de la persona. Si te identificas como una mujer, pero tienes rasgos masculinos, aunque los demás te identifiquen como mujer, tendrás problemas a la hora de encontrar trabajo. (PA1).

Bueno, porque al final la identidad de género, la muestras más o menos y al final va en función del contexto en el que tú quieres mostrarla, ¿no? La expresión de género, la expresión de tu identidad de género tú la modulas e intentas modularla en función de dónde te sientes más seguro. Pero hay personas como las personas trans que no lo pueden modular (PA3).

*Yo lo he sufrido. Entre la misma comunidad hay un problema bastante grande que la gente no quiere aceptar. Hay una discriminación, de los gais a las chicas o hombres transexuales, de las chicas lesbianas a los chicos transexuales. (ML*6).*

Dels discursos analitzats, s'observa com la qüestió referida a la discriminació provinent del sistema sexe/gènere, variaria en funció de la visibilitat que es mostri davant la societat. Si t'identifiques com a homosexual, però tens una expressió de gènere pròxima a la d'una dona, aquesta visibilització pot portar a la persona a ser discriminada. Aquest aspecte, ens porta a un punt de discriminació concreta. Així, quant més visible sigui la teva expressió de gènere no-heteronormativa, més probable serà la teva discriminació. Aquesta expressió resulta més visible en el sub-col·lectiu trans. Per tant, els discursos ens estarien indicant que la discriminació de les persones trans, seria més probable en la societat de Barcelona; podríem parlar d'una primera sub-representació dins del col·lectiu LGBTQ.

Respecte la influència de la seva orientació sexual i/o identitat de gènere, en el desenvolupament d'aquestes persones en Barcelona, trobem que un 40% expressa que aquestes no han tingut cap influència en la seva trajectòria laboral, mentre que un 20% considera que n'ha tingut una de positiva. Solament un 15% dels discursos analitzats indiquen que aquests aspectes han tingut una influència negativa en la seva trajectòria. Cal esmentar que un 25% no ha sabut respondre a les preguntes orientades a aquests aspectes.

En quant a la discriminació per origen nacional i/o ètnic, els i les professionals d'ACATHI consideren que sí n'hi hauria. Encara que, aquesta no seria directa i, com succeeix amb la discriminació presentada en la sub-secció anterior, es portaria a terme a partir d'uns

mecanismes concrets i amb grups concrets. Així, la discriminació percebuda pels professionals ens estaria informant que aquesta no succeiria mentre la persona migrant es trobes sota l'etiqueta, o representació social, de refugiat. El ser una persona refugiada, encara que immigrant, suposaria la catalogació de la persona o grup, sota una visió d'extrema vulnerabilitat.: *hoy en día ninguna persona migrante que tenga la categoría de refugiada, va a ser discriminada, porque está mal visto. Las personas que no entran en esta categoría van a ser las que nos quitan el trabajo, las que son terroristas (PA5).*

La discriminación no es fija Ahora podemos generar una excepción con las personas migradas y con las personas refugiadas y generamos esa imagen, ¿no? De pobrecitos, por condiciones políticas, de aquí a un tiempo seguramente, cuando España haya acogido a un millón de refugiados la situación cambiará y nos moveremos hacia un marco más discriminatorio (PA1)

Refugiados LGTB que nadie sabe qué es, o sea, claro, refugiados sólo pueden ser por conflicto bélico, no hay otras categorías, ¿no? (PA3).

Per consegüent, les formes de discriminació anirien associades a la condició que consideri la societat receptora que mereix el col·lectiu d'immigrants: aquells que arribin aquí sense cap altra remei a causa de la situació política en el seu país d'origen, per ser víctimes del terrorisme o d'una guerra civil, son rebuts sota la beneficència de la societat. Encara que, el terme “refugiat LGBTQ” sembla ser invisibilitzat dins les raons d'indole política que poden motivar a una persona a emprendre el projecte migratori. Per tant, estaríem davant d'una

situació que pretén ser resumida en les següents línies: la discriminació per origen nacional i/o ètnic o per la condició d'immigrant, es basaria en el nivell de vulnerabilitat que mostri la persona migrada; si és una persona refugiada, la solidaritat apartaria temporalment la possible discriminació que podria retornar un cop la representació social de vulnerable, passi a perillós.

A continuació, aventurant-nos en les necessitats socials, es mostraran els resultats obtinguts de de l'administració del qüestionari Duke-Unc-11, el qual ens proporcionarà informació inicial sobre el suport social del col·lectiu objecte d'estudi. Els resultats mostren que el 75% (n=15) dels informants presenta un suport social normal (≥ 32 punts), mentre que un 5% (n=5), presenta un suport social baix (< 32 punts). D'aquests resultats, podem extreure que en el 75% dels casos estudiats, es present l'existència de suport social accessible a través de les seves relacions socials informals, perceben que tenen al seu abast el suport social necessari per sentir seguretat.

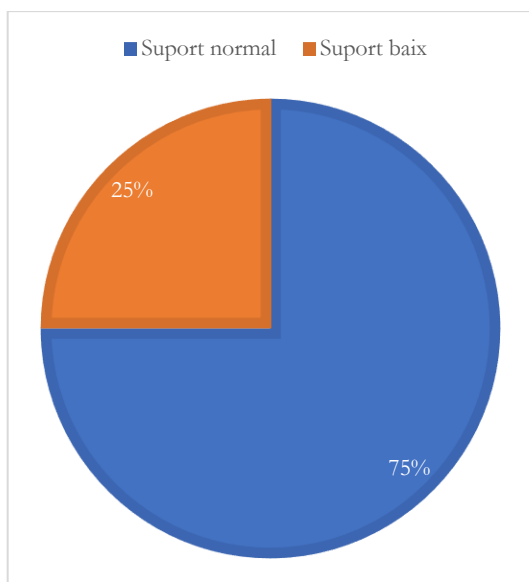

Figura 14: Suport social de les persones sexiliades LGBTQ participants

Aquesta informació relativa al suport social proporcionada pel qüestionari, va en concordança amb narracions de les persones subjectes d'estudi, on 18 d'aquestes, expressa l'existència en la seva vida d'una xarxa social informal de suport. Aquesta xarxa social informal, es basa majoritàriament en les amistats, en especial amb altres persones migrants.

Endemés, el 90% expressa tenir relacions socials amb persones del seu país d'origen a Barcelona, alhora que un 90% afirma relacionar-se amb persones autòctones de Catalunya. La xarxa de suport social informal, per a les persones sexiliades LGBTQ participants, els aporten suport, aprenentatge i aprenentatge cultural, ajuda, amor i integració.

A més a més de l'existència d'una percepció de suport social informal, les persones sexiliades LGBTQ també expressen percebre el suport d'entitats de la ciutat. Respecte a aquest últim punt, els i les informants la reconeixen i la valoren positivament, però també expressen que moltes de les entitats i dels serveis públics en el que són o han estat usuaris, presenten forces limitacions en les seves tasques d'ajuda. En aquest sentit, els discursos tant dels i les professionals com dels usuaris i les usuàries d'ACATHI, indiquen que els punts de major necessitat que presenten, i que no es troben ben coberts pels serveis socials restringits públics³ i les entitats⁴, són la xarxa d'inclusió i el temps.

³ El concepte de serveis socials restringits, faria referència al sisè pilar de l'estat del benestar, diferenciat de l'educació, la sanitat, la garantia de rendes, l'habitatge i la formació per l'ocupació.

⁴ Les entitats del tercer sector, podrien considerar-se serveis socials restringits, encara que des de la vessant de titularitat privada, que pot prestar serveis als serveis públics.

El tiempo para todo. Por parte de los técnicos, que se le puede dedicar, el tiempo por parte de las instituciones que lo puedan visibilizar, el tiempo hacia las mismas propias personas migradas para que puedan acogerse a la Sociedad (PA3).

*Debería ser más que todo ayuda psicológica. Para poder comprender, porque llegas a un mundo nuevo. Las costumbres, tradiciones son diferentes a las nuestras... A veces cuesta adaptarse. Haría falta, por lo menos un período en el que nos ayudasen a tener mecanismos que nos ayudaran a superar la transición que implica el cambio cultural (ML*4).*

La percepció que transmeten de les entitats en les que són o han estat usuaris, es basa en opinions complexes, és a dir; són conscients de les limitacions pressupostaries, i de les limitacions que comporta la crisi econòmica actual, però consideren que hi ha falta de voluntat, materialització de les propostes o beneficis que ofereixen, i de coneixement a l'hora de tractar amb problemes que els succeeixen a Barcelona. Els seus discursos no s'orienten vers la demanda d'ajudes monetàries. Ans al contrari, demanden un suport a la inclusió sociolaboral per part de les entitats. Moltes, descriuen, no materialitzen les seves ofertes d'ajuda, sobretot en l'àmbit laboral: *te prometen que te encontraran un trabajo, te ayudan a hacer un currículum y todo, pero luego de estar haciendo de camarero en un bar substituyendo a otro, te echan asegurándote que te contrataran de nuevo pero nunca pasa (ML*4).*

Un altre element criticat, ha estat la falta de xarxa extensa entre les entitats. Troben que hi ha diverses entitats que et poden ajudar, però cap ho fa des d'una vessant integral i coordinada. Consideren, a més a més, que aquesta fragmentació en el suport social esdevé font d'estrès, en tant que es senten perduts, i sense tenir res clar. Per als i les informants usuaris/es, el punt fort que hauria de tenir una entitat, seria una que s'esforcés en acompanyar emocionalment a les persones, i que en moments clau com en lo referent als tràmits administratius, actues de forma que es sentissin orientats. Endemés, el suport psicològic esdevé un altre punt feble. Perceben que el suport per moltes entitats acaba per ser massa superficial, i el procés de suport incluiu des de la vessant psicològica acaba per estar buit.

Per altra banda, trobem la qüestió relativa al suport social des dels serveis socials restringits. Trobaríem en aquests aspectes, unes opinions discursives dividides, entre la satisfacció en l'atenció i la insatisfacció. Aproximadament, el 25% dels discursos recollits pels instruments de l'entrevista individual i el grup de discussió, situen la insatisfacció en l'atenció en base a que han sigut tractats de forma estandarditzada, homogènia i poc flexible

*He dicho, por ejemplo, que en los albergues municipales y viviendas sociales que se ofrecen vive gente de diferentes culturas, países y nivel de educación. Hay un nivel de homofobia bastante alto, lo sé por experiencia propia y por la de mis amigos. Hay que pensar cómo organizar estos lugares para mejorar el trato, no en el sentido que desee más privilegios, sino para que la gente que hemos salido de nuestro país por la homofobia sufrida no tengamos que revivir todo eso otra vez. (ML*1).*

Aquesta estandardització i falta de flexibilitat es vista com a font d'una actuació poc satisfactòria i poc útil, on sembla ser que la persona atesa es veu obligada a entrar dins els objectius i les formes d'actuar dels i les treballadors/es socials: *“aquí tratamos a todos por igual” es la frase más repetida y generadora de malestar que he oído a lo largo de los años* (PA6). Així, trobaríem una primera font d'una mala actuació professional, que les persones sexiliades LGBTQ i els i les professionals d'ACATHI identifiquen. El tracte igual per tots, estaria generant una actuació, a la pràctica, desigual.

Trobaríem una segona qüestió referida a l'actuació dels i les professionals dels serveis socials: la formació i el coneixement sobre diversitat cultural, sexual i de gènere. Aquesta situació, de forma general, passaria per ser conscient de les situacions socials úniques de les persones sexiliades LGBTQ, però el discurs que ha estat més repetit és el relatiu a la identitat de gènere i l'expressió de gènere. La falta de formació en temes de sexualitat, orientació sexual i identitat de gènere, portaria a una falta de comprensió de fenòmens relatius als esmentats, que deixaria lliure l'espai a la falta de suport emocional i als estereotips. Aquests últims, sembla ser, que no estarien generant discriminació. En canvi, el buit de informació sobre algunes temàtiques, cal ser omplert per alguna estructura que permeti actuar al i la professional. En aquest sentit, *uno de los mayores problemas de los profesionales que trabajan con personas trans es que no reconocen sus limitaciones, ya que hay cosas que no saben i deciden seguir hablando sin saber* (PA2).

Es cierto que la formación es un elemento importante, pero creo que mucha de la gente se impone como profesionales. Y entonces, en ese sentido, asumen una postura que pasa por los estereotipos. Entonces, se atiende a la persona en base a estereotipos. Y eso lo que genera es un maltrato de la persona en muchos sentidos. Pero aun siendo que pudieran utilizar los estereotipos como una guía para atenderles, por ejemplo, en el caso de las personas trans, la forma más directa de atender a esa persona sería que tuviera acceso a la sanidad desde el minuto cero. Pero no se considera así, por lo tanto, también hay una mala práctica (PA6).

*Cuando voy al trabajador social, me siento descolocada, porque él se queda siempre muy corto en cuanto a mi identidad. Hay cierta información que no comprenden, y como no lo comprenden, no me siento apoyada. No se sienta a mi lado a hablar. ¿Por qué? Porque no sabe cómo adentrarse en mi persona (ML*14).*

Sobre aquest aspecte, els i les informants, en relació a com els agradaria ser tractats pels professionals, tant de les entitats com dels serveis socials restringits públics, consideren que, l'adaptació del professional a cada persona, la promoció del respecte en l'actuació, la informació i l'assessorament, el suport emocional, i la sensibilització a la resta de professionals, són elements positius clau.

Seguidament, la qüestió dels estereotips ens apropa a la representació sociocultural i participació ciutadana de les persones sexiliades LGBTQ, com a elements relatius al perfil social que ens aproparan a conèixer les necessitats socials d'aquestes persones. Sobre aquest aspecte, l'opinió dels i les professionals és clara:

Sub-representadas, no, ínfimamente representadas. Solo con mirar el panorama general, puede observarse; el tema LGBTQ pensado en hombres blancos, musculosos, con trabajos bien remunerados. Esa es la visibilidad general. Por ejemplo, las mujeres no están visibilizadas, así como las personas trans (PA6).

Els discursos indiquen de l'existència d'una absència de participació ciutadana de les persones sexiliades LGBTQ. Aquesta absència inicial, es deu a la falta de recursos i entitats que permetin incloure aquestes persones en processos d'inclusió social, més enllà de la sociolaboral. Aquests discursos es basen en que, posteriorment a arribar a Barcelona, la seva vida s'ha basat en buscar el suport social, informal i formal, i que aquest suport se'ls ha presentat a partir d'ACATHI, doncs anteriorment, com ja s'ha esmentat, no rebien el suficient recolzament per part d'altres entitats ni dels serveis socials públics. En aquest sentit, el tracte diferencial d'ACATHI, rau en que porta a terme una tasca d'activisme polític, de sensibilització i de pressió, i no en que atengui a persones sexiliades LGBTQ. Així, la diferencia es basaria en que a partir d'ACATHI, poden participar en un procés de representació sociocultural a la ciutat de Barcelona. Aquesta facilitat que troben en ACATHI, actua com a doble recurs; a la vegada que augmenten el seu capital social, poden formar part de tasques socials i culturals que els inclouen en la participació.

En definitiva, estariem davant d'un col·lectiu, que no presenta unes necessitats socials específiques evidents, pel fet de ser conformat per migrants LGBTQ. Les seves necessitats socials serien les mateixes que la resta dels col·lectius de migrants i dels col·lectius LGBTQ. Encara això, sí parlariem però d'unes necessitats concretes. Així, com es deriva del discurs

analitzat, les persones trans, o aquelles persones amb una expressió de gènere no-heteronormativa, sí trobarien dificultats dins el col·lectiu LGBTQ i en certs espais socials com el laboral. Aquesta situació provocaria una sub-representació que sí requeriria de la consideració d'unes necessitats socials específiques. El mateix mecanisme succeiria amb els migrants, dins el col·lectiu LGBTQ. La condició de migrant LGBTQ, dins aquest últim grup, dificultaria la pròpia representació, en tant que no segueix el patró estàndard.

En conseqüència, les qüestions relatives a les necessitats socials, es derivarien de les dificultats de participació i representació que vindrien donades per dons situacions:

- La discriminació provinent de l'expressió/identitat de gènere no-heteronormativa davant la resta de la societat, excloent els col·lectius LGBTQ i migrant. Per una altra banda, aquesta succeiria davant el col·lectiu LGBTQ que presentaria discursos poc flexibles entorn a grups del propi col·lectiu, i davant el col·lectiu de migrants, que podria presentar ideologies heteronormatives.
- La discriminació provinent del col·lectiu LGBTQ per representar a persones i grups amb un origen nacional i/o ètnic no nacional.

D'aquesta situació es deriva, que, si les persones sexiliades LGBTQ volen participar en els seus propis col·lectius identitaris -LGBTQ i migrants- l'absència de postures inclusives per part d'aquests estaria relegant a les persones sexiliades LGBTQ a un segon terme i per consegüent a dificultats d'inclusió generalitzades, doncs, on poden ser representades les persones sexiliades LGBTQ si no és des dels seus corresponents grups representatius?

Les qüestions relatives als punts sobre els quals podria versar l'actuació social, giren entorn a dos punts: l'actitud i praxis professionals dels i les treballadores socials i la creació de xarxes d'inclusió amb una visió complexa.

Vente un día, el viernes a la reunión de las chicas y no digas que eres el representante de trabajo social o lo que fuera y te sientas a conversar con la gente, porque realmente muchas veces se toman decisiones sin conocer el público con el cual estás (PA6).

Hasta que no acompañes a una persona como cuarenta y ocho horas en sus funciones diarias, intentando resolver sus necesidades no verás la realidad que está viviendo (PA3).

La percepció majoritària dels discursos considera es que als i les professionals de treball social els hi falta formació i implicació. Respecte la formació, el major buit que es troba és el proper al coneixement sobre les identitats de gènere i sobre les persones trans. En aquesta direcció, s'expressa un discurs coincident entre els i les participants, on es considera que moltes tècniques del treball social no tenen coneixements suficients com per tractar amb persones en una situació de transició de gènere o sexual, o amb persones que expressen patir discriminació laboral per la seva identitat. Aquesta qüestió aniria de la ma amb l'absència d'implicació en el treball social. Així, com ja s'ha esmentat anteriorment, aquesta falta d'implicació vindria donada per dos motius, que no tenen perquè ser independents; l'entitat o el servei públic en el que es contextualitza l'atenció social del treballador o la treballadora social, marca uns objectius o unes pautes que no permeten flexibilitzar el tracte; i/o la falta de coneixement sobre una temàtica que no és present en la formació de molts professionals que treballen amb persones, porta a un distanciament.

Yo creo que los profesionales que trabajan en el ámbito social tendrían que ser suficientemente humildes para reconocer cuando no saben una cosa. Necesitas sentirte con un mínimo de poder. No sabes, no tienes ni idea de qué hacer o cómo hacer o cómo tratar o cómo intervenir o qué está pasando. Y si no sabes cómo actuar muchas veces puedes acabar por mantenerte en tu posición y decir alguna barbaridad (PA4).

D'aquesta visió crítica, se'n deriven possibles respostes, com el fet de posar límits a la pròpia acció, i descentralitzar el poder com a professional. L'autoconeixement dels professionals apareix com un element de molta importància quan es tracta amb persones. A més a més, les crítiques giren entorn a que és la persona qui sap sobre la seva vida, i qui és conscient de les pròpies necessitats. Aquest discurs és coherent amb les demandes per part dels usuaris sobre la necessitat de rebre suport emocional, acompanyament i assessorament.

Per altra banda, ens trobem amb que la idea que pren més força entre els discursos, es basa en que es generin espais, projectes, o entitats amb la mateixa base d'acció social que ACATHI. L'augment del capital social dels i les participants, el suport mutu, la contrastació d'experiències vitals, "el poder ser un mateix", el temps i el bon tracte dels professionals, l'acompanyament i l'assessorament, són les paraules que s'interpreten de tots els discursos analitzats entorn a aquesta qüestió. Es pot interpretar que la formula d'entitat dirigida a les persones sexiliades LGBTQ, seria la establerta per ACATHI. La flexibilitat que aporten al tracte, la disponibilitat de temps, i l'oportunitat de formar part d'una xarxa de persones, tant pel capital social com per la representació i participació sociocultural. Encara això, la falta de recursos econòmics limita la feina d'ACATHI.

*Es decir, si se deberían crear más espacios donde las personas migrantes y personas LGBTQ se puedan encontrar para compartir. Me parece que está bien dar más oportunidades a la gente para hacer cosas, aunque hacen falta recursos (ML*4).*

*Sí. Claro, creo que incluso tendría que ser hasta obligatorio. Porque a pesar que es una situación muy diversa, siempre hay personas que o no saben o no tienen idea de donde viene la gente, que es lo que pasa, que es lo que necesita y siempre se puede prestar un futuro por la ignorancia misma, la discriminación o el maltrato. Si creo que el ayuntamiento pudiera fomentar un poco más, no solamente en asociaciones como ACATHI, pero debería ser algo más igual (ML*12).*

Endemés, el valor afegit que mostra ACATHI respecte altres entitats, és el caràcter no excloent que presenta. No hi ha solament homes gais; no hi ha solament dones i/o homes transgènere; no hi ha només migrants sexiliats LGBTQ; no hi ha només dones lesbianes expresidaries; aquest espai esdevé un lloc on no hi ha un tancament, encara que es poden discernir situacions, problemàtiques i vies d'acció comunes. Podria establir-se, que ACATHI, s'ha establert com una entitat complexa, on l'atenció és integral (psicològica, administrativa, d'acompanyament, de suport mutu, d'incidència política), individual, grupal i comunitària, i on la diversitat cultural, sexual i de gènere, esdevé el punt clau que permet que les persones puguin sentir-se recolzades i considerin que aquesta manera de fer es la més beneficiosa.

*Creo que lo que me resulta más beneficioso de ACATHI es su carácter diverso. ¿Cómo podríamos pedir vivir en una Sociedad más diversa, si las mismas personas que lo desean no trabajan de manera diversa? Me gusta venir aquí i sentir que puedo encontrarme con personas que están en mí misma situación, pero también con muchas otras que no tienen por qué estarlo (ML*18).*

Discussió dels resultats

En aquest apartat de l'informe sobre la recerca descriptiva i exploratòria de la situació social de les persones sexiliades LGBTQ, es presentarà la discussió dels resultats; la contrastació entre els resultats i el marc teòric. Junt als resultats, la discussió possibiliten l'establiment de les hipòtesis conclusives. La presentació dels resultats seguirà una estructura on s'especificarà una categoria nominal derivada dels objectius específics, per tal d'agrupar el conjunt de resultats similars.

Sobre la tipologia discriminatòria que pateixen les persones sexiliades LGBTQ en la ciutat de Barcelona, en el 2016-2017 (agrupa els objectius específics 1.3., 1.4., 1.5.)

Tal i com s'ha argumentat en el marc teòric, la discriminació respondria a una representació social sobre un grup de persones, que provoca un tracte diferencial i negatiu, en

base a una o diverses característiques d'aquests (MSSI, 2017). A més a més, podíem identificar diverses tipologies discriminatòries, atenent a la forma en com actuen les fonts de discriminació entre elles (Coll-Planas, 2013); de manera simple, múltiples però sense intersecció, o interseccionalment (Purdie-Vaughns i Eiback, 2008; Crenshaw, 1991). Per consegüent, es contempla la possibilitat de que les persones, grups i col·lectius puguin patir de la discriminació de diferents formes.

Tenint en compte l'axioma de no imposar les categories discriminatòries a les persones amb les que s'ha realitzat la recerca, primerament observem que els i les participants estudiades en aquesta recerca no haurien aportat un discurs que permeti determinar una tipologia de discriminació determinada i clara. Ans al contrari, la disparitat resultaria sorprenent. Mentre que la seva percepció sembla apuntar cap a una discriminació múltiple, compartida amb la resta de persones migrants i amb la resta de persones del col·lectiu LGBTQ, ens trobem amb una percepció paral·lela de invisibilitat interseccional (Purdie-Vaughns i Eiback, 2008).

Aquest paral·lisme, que es troba lluny de resultar negatiu, pot ser entès segons el punt de vista que prenguem, o segons amb quines seccions de la societat es col·loqui al col·lectiu de persones sexiliades LGBTQ. És a dir, si analitzem els discursos referents a la discriminació que poden patir les persones sexiliades LGBTQ en relació amb la resta de la societat autòctona, nacional, catalana, o barcelonina, trobem que aquesta manté els possibles patrons discriminatoris de cadascun dels col·lectius que conformen el migrant-LGBTQ; les persones migrants, com a ciutadanes subalterns (Checa, et al., 2000), i el col·lectiu LGTB, com a individus i sub-grups amb diverses representacions sexuals i de gènere que varien entorn al nivell d'heteronormativitat que presenten (Coll-Planas, 2013; Wittig, 2006; De Lauretis, 2000). En canvi, si analitzem els discursos discriminatoris, col·locant les persones sexiliades

LGBTQ en relació amb els propis col·lectius que el conformen -LGBTQ i migrant- trobem que la discriminació podria ser entesa com a interseccional, a través de la invisibilització, punt clau que interconnectaria aquest paral·lelisme i disparitat esmentada anteriorment, i no únicament amb la discriminació, sinó amb l'actuació professional i del benestar. Per tal de facilitar la comprensió i la narració, es diferenciarien aquestes dues tipologies discriminatòries presentades en el present paràgraf:

Discriminació múltiple provinent de la societat

Parlaríem d'una primera discriminació, la múltiple, que succeiria en relació amb la societat en conjunt. Aquesta, segons els discursos analitzats, no presentaria trets discriminatoris directes -en forma de violència directa per exemple- però en canvi si presentaria una discriminació indirecta atenent al *passing*⁵ que puguin presentar aquells individus o sub-grups del col·lectiu LGBTQ, i dels migrants.

Primerament, respecte la discriminació del col·lectiu LGBTQ, aquesta percepció va en el mateix sentit que les aportacions de Wittig (2006), Butler (2001), De Lauretis (2000), Foucault (2002), i Rich (1996), que col·loquen en la línia fronterera del control social informal a l'heteronormativitat. Recordem, que aquesta actua establint un sexe biològic com a predominant, acotant-li un desig sexual únic (heterosexual), que unit a la construcció sociocultural dels rols de gènere (home/dona), conforma un sistema normatiu. Aquesta heteronormativitat, no estaria provocant solament opressió i discriminació en el sexe

⁵ S'ha decidit prendre aquest concepte, emprat per una participant tècnica d'ACATHI durant la recerca, per a tal de referir-se al nivell d'una persona del col·lectiu LGBTI o del col·lectiu migrant, per ser tolerat per la societat, prenent com a referència la pròpia cultura i l'heterosexualitat com a vàlides.

-femella- i gènere - dona- no-predominant, sinó que estaria expandint aquesta vers aquells individus i col·lectius que difereixen del desig, identitat i expressió únic. Encara això, Espanya i Catalunya, s'han establert com a societats on les pràctiques heteronormatives, és a dir l'homofòbia, ha estat reduït (CEAR, 2010).

Però, sembla ser que resulta en una qüestió de nivells d'acceptació social; si l'heteronormativitat marca uns límits de desig, identitat i expressió sexual i de gènere, aquelles que es troben més properament de la "normalitat" -entesa com a falta de desviació social- patirien, en la Barcelona del 2017, menys discriminació indirecta, que aquelles que la seva identitat de gènere i expressió de gènere difereix en major proporció que el model "normal" (Coll-Planas, 2010, 2009). De fet, l'origen del feminisme *queer* es situa en un context similar, en el que el feminisme oficial i el col·lectiu LGBTQ dels 90' del segle XX, ha esdevingut en si mateix heteronormatiu. A més a més, Coll-Planas (2013), estableix les diferències entre els grups del col·lectiu LGBTQ, en tant que sectors de gais, lesbianes, i bisexuals, no reconeixen les persones trans com a individus que puguin ser considerats dins el col·lectiu LGBTQ.

Un indicador d'aquesta diferència de nivells, en base a la normativitat sexual i de gènere, es trobaria precisament en el procés de despatologització de l'homosexualitat i la transsexualitat. Mentre que la primera hauria desaparegut del panorama científic en els anys 80' del segle XX, la segona no ha desaparegut encara en el 2017, i no ha estat fins a finals de l'any 2016 que el diagnòstic psiquiàtric era obligatori per a iniciar un procés de canvi de sexe (Solá, 2012; Coll-Planas, 2010, 2009). D'aquesta manera, trobaríem una discriminació provinent del sistema sexe/gènere, provinent de la societat que encara manté patrons heteronormatius, presents de forma evident en base als discursos analitzats. Així, sembla ser que el ser un home gai o una dona lesbiana en l'Espanya del 2017, es difícilment

considerar-ho com un factor de vulnerabilitat. Al contrari, sí ho és el ser una persona transgènere, la qual, presenta un menor *passing*.

Per altra banda, trobaríem la font de discriminació provinent de l'origen ètnic y/o nacional, que suma, que no intersecciona, amb la discriminació del sistema sexe/gènere, per formar la discriminació múltiple present en la societat barcelonina. Sembla ser que, el mateix concepte de *passing*, pot aplicar-se a les persones migrants, per tal d'avaluar el nivell de discriminació. La discriminació per origen ètnic y/o nacional, no es portaria a terme a través del racisme i la xenofòbia (Melgesini i Jimenez, 2000). En aquest sentit, no s'ha trobat cap discurs on apareguin narracions que indiquin experiències racistes culturals i/o xenofòbiques. Per altra banda, sí podríem identificar part dels discursos amb el fonamentalisme cultural de Stolcke (1999,1995).

Els i les participants, apunten cap a una actitud de la ciutadania on la discriminació no succeeix de forma generalitzada, en tant que les persones estrangeres, d'un altre país, d'una altra cultura, siguin considerades com a perfils vulnerables. El fonamentalisme cultural, sustenta la seva visió de la discriminació sota la cosificació de les persones que no pertanyen a la pròpia cultura, creant un <<nosaltres>> i un <<ells>>. Com a conseqüència d'aquesta visió, l'altre, es vist com un agent de risc extern per la pròpia cultura. Així, si unim la visió fonamentalista i els discursos presents en aquesta recerca, hom pot induir que: sota la posició de poder ciutadà (Foucault, 1988), les persones migrants, en bona mesura residents a Barcelona fugint de la discriminació directa i/o indirecta en els seus països d'origen o directament sota la condició de refugiats polítics, ostentarien un *passing* que els permetria no ser discriminats, es a dir; les possibles perspectives fonamentalistes culturals de la societat, acceptarien les persones migrants sota l'etiqueta de <<refugiat>>, com a practica solidaria,

sota la percepció de que no aportarien un nivell de risc extern tant elevat com altres immigrants.

Per consegüent, la discriminació indirecta que patirien les persones sexiliades LGBTQ a Barcelona, podria estar basada en el nivell de *passing* que ostenti. Aquest apartat, s'ha estructurat en base a explicar la discriminació múltiple que podrien patir les persones sexiliades LGBTQ, a partir de, com a mínim dos eixos de discriminació indirecta. Encara això, com s'ha explicat, patirien d'una segona tipologia discriminatòria, la intersseccional-invisible, prenent com a punt de vista la relació amb els propis col·lectius generatrius -migrant i LGBTQ.

La discriminació intersseccional invisibilitzadora provinent dels col·lectius LGBTQ i migrant

La discriminació percebuda pels i les participants entorn a les persones sexiliades LGBTQ, pren un altre forma si ens focalitzem en les relacions amb els col·lectius de migrants i LGBTQ. Sorprenentment, els discursos s'han orientat vers una narració que permet entendre'ls com un exemple d'invisibilitat intersseccional. Situaríem l'androcentrisme (Puleo, 1996), l'etnocentrisme (Hernández, 2001), i l'heteronormativitat, com a ideologies generadores de models vàlids en la societat i en els grups subordinats d'aquesta -migrants i LGBTQ- que actuarien com a matrius de poder invisibilitzador

(Foucault, 2002, 1988) d'aquells individus i grups, que segons aquestes ideologies, estarien en una escala més subordinada⁶ que els mateixos grups subordinats.

⁶ Per tal d'aclarir possibles dubtes: el grup subordinat bàsic o generador, seria en aquesta recerca, els migrants i el col·lectiu LGBTI; mentre que les persones migrants LGBTI i aquells individus més marginalitzats de l'últim grup com les persones trans, serien un sub-grup del grup subordinat.

Els mecanismes de discriminació funcionarien de la mateixa manera que en la discriminació per part de la societat, on prenent l'heteronormativitat com a model vàlid, es mesura el nivell de desviació d'un individu o un grup (Butler, 2001; De Lauretis, 2000). Sembla ser que aquest mecanisme, sumat al de l'etnocentrisme -i en la seva materialització a partir del fonamentalisme cultural- estaria categoritzant un sub-grup de persones que sota aquests models ostentarien un menor nivell de representació i participació sociocultural i ciutadana (Hogg, 2001). D'aquesta forma, el ser una persona migrant – amb característiques ètniques i culturals diferenciades- suposaria una sub-representació dins del col·lectiu LGBTQ, tal i com indiquen els i les professionals d'ACATHI. Així, l'etnocentrisme, estaria formant un prototip d'individu gai o bisexual, una individu lesbiana o bisexual, d'origen autòcton i/o nacional. Per altra banda, trobaríem inclús una perspectiva heteronormativa dins el col·lectiu LGBTQ, que situa les persones amb identitats de gènere i expressions de gènere més desviades en una secció de representació menor.

Paral·lelament, dins el col·lectiu de persones migrants, l'heteronormativitat actuaria de la mateixa manera que en exemples anteriors: situaria una conducta sexual, una expressió i identitat de gènere, un tipus de relació afectiva-sexual prototípica, discriminant a aquells individus i grups que es desvien de la norma (Purdie-Vaughn i Eiback, 2008; Stolcke, 1999; Foucault, 1988). En definitiva, trobem que les persones sexiliades LGBTQ, pateixen, com a mínim la experiència discriminatòria intersseccional provinent de dos nuclis: per part del col·lectiu LGBTQ per ser migrants i/o d'un origen ètnic no nacional o autòcton i amb característiques socioculturals diferenciades; i per part del col·lectiu de migrants, els quals poden mantenir perspectives heteronormatives, tal i com han narrat els participants, que els fan ser discriminats dins el propi col·lectiu. Estaríem davant una situació de discriminació complexa, on les persones sexiliades LGBTQ podrien patir la discriminació pròpia dels

col·lectius generatrius -LGBTQ i migrant- i a més poden patir la discriminació interna en cadascun d'aquests. Endemés, trobaríem un punt de major nivell d'invisibilitat intersseccional: les persones trans. Aquest sub-grup del col·lectiu LGBTQ, estaria podent patir, a més a més, de les postures heteronormatives dins aquest col·lectiu.

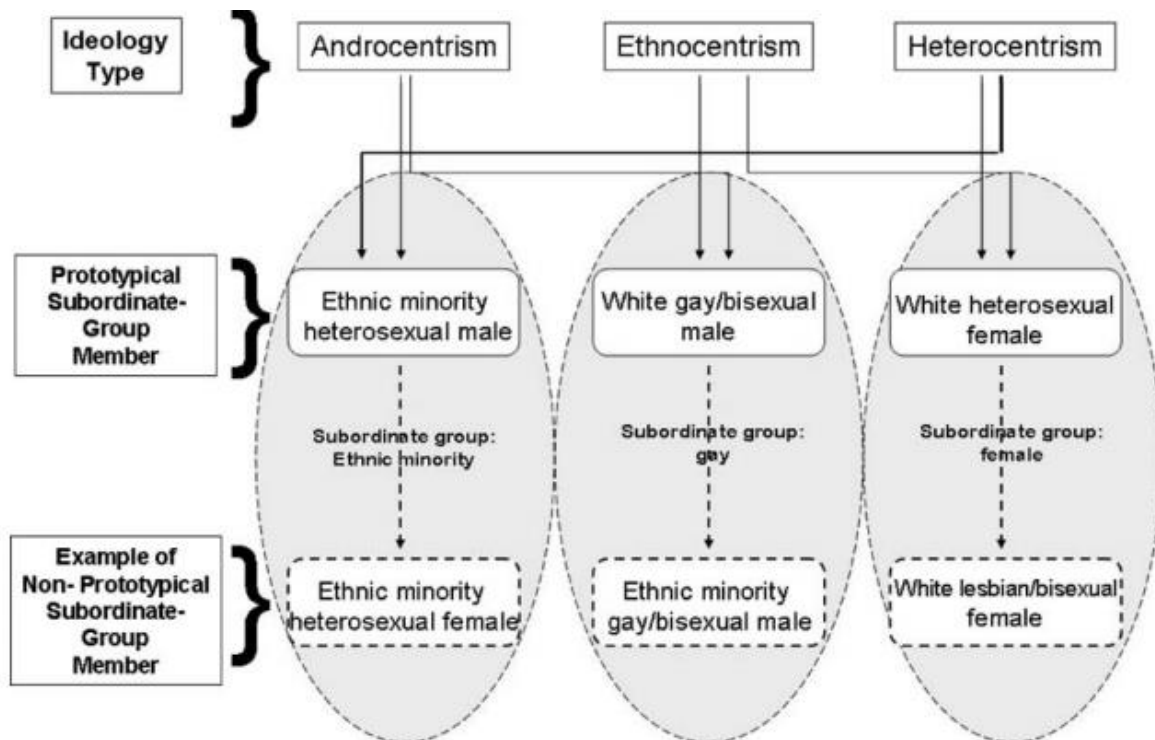

Figura 15. Explicació dels factors que influeixen en el model de la invisibilitat intersseccional.

Nota. Extret de "Intersectional invisibility: The distinctive advantages and disadvantages of multiple subordinate-group identities", de Purdie-Vaughns, V., & Eibach, R. P., 2008, *Sex Roles*, 59 (5-6), p.377-391.
doi:10.1007/s11199-008-9424-4.

La invisibilitat intersseccional complexa de les persones sexiliades LGBTQ a Barcelona

Unint totes dues perspectives discriminatòries, ens trobem davant d'una situació complexa, on podem situar les persones sexiliades LGBTQ en una posició d'invisibilitat intersseccional (Purdie i Eiback, 2008). Així, si analitzem els discursos de manera superficial, s'observa una discriminació múltiple, per part de la societat, i una discriminació basada en la invisibilitat per part del col·lectiu LGBTQ i migrant, però un anàlisi més profund i interpretatiu-holístic dels discursos, ens porta cap a una visió intersseccional complexa.

La fonamentació d'aquesta visió es basa en la invisibilitat; son persones que poden no estar representades ni en la societat com a col·lectiu específic, ni a partir dels seus col·lectius bàsics; poden ser discriminats per raó de la seva orientació sexual i/o identitat i/o expressió de gènere dins el mateix col·lectiu LGBTQ -bàsicament si són persones trans- i en el col·lectiu de migrants; alhora, poden ser discriminats pel seu orient ètnic i/o nacional dins el col·lectiu LGBTQ, sota perspectives fonamentalistes i etnocèntriques; i sumant-li, les pròpies perspectives heteronormatives i etnocentristes de la societat, major o menor segons el *passing* que se'ls hi atorgui, trobem un context on les persones sexiliades LGBTQ presenten un seguit d'eixos insibilitzadors, que els generen situacions úniques de discriminació.

Les necessitats socials de les persones sexiliades LGBTQ derivades de les fonts discriminatòries. Les propostes per millorar l'atenció a les necessitats (objectius específics 1.6., 1.7. 2.1.,2.2., 2.3.)

En aquesta recerca, podem inferir que les necessitats socials de les persones sexiliades LGBTQ es deriven de la invisibilitat intersseccional (Purdie-Vaughn i Eibach, 2008), com a conclusió de l'anàlisi sobre les tipologies discriminatòries. Aquesta resulta en una invisibilitat de diversos individus i sub-grups, tant des de la vessant de reconeixement sociocultural i de participació ciutadana, com de l'atenció professional adequada. Tanmateix, se'n deriven unes propostes específiques, tot seguint respondre l'objectiu específic 2.3.

Així, els discursos provinents dels i les participants de la recerca entorn a les necessitats socials, van en correspondència amb el definit teòricament com a necessitat social bàsica (García, et al., 2016); la afiliació, l'afecte, la pertinença, la identitat, la seguretat, i l'aprovació. Per tant, la situació argumentada que provoca la invisibilitat intersseccional gira entorn a l'absència d'una afiliació i pertinença concreta a un col·lectiu o una comunitat, a la identitat i l'aprovació, doncs les dificultats poden presentar dificultats a l'hora de ser identificats com a gais, lesbianes, etc. La seguretat, per la seva banda, no resultaria una necessitat social bàsica compresa, perquè els resultats sobre les trajectòries de vida indiquen que a Barcelona senten una major seguretat personal.

Per la seva banda, el reconeixement sociocultural i de participació ciutadana, esdevindria una necessitat social no massa present en les persones sexiliades LGBTQ. Aquesta aniria en relació amb la proposada per Young (2000), Achotegui (2009) i Palacín (2009). Takacs (2006) per la seva banda considera que la falta de reconeixement social és un dels principals elements d'iniquitat social. D'aquesta forma, les persones sexiliades LGBTQ, com a sub-grup dels grups subordinats LGBTQ i migrant, estarien invisibilitzats. En tant que segueixen sent considerats dins el col·lectiu LGBTQ i migrant, però dins aquests, les persones migrants LBGTI no trobarien un espai de demanda i incidència de les seves pròpies necessitats o voluntats. Així, aquesta situació d'invisibilitat sociocultural, provoca una situació on la participació ciutadana es dificulta.

Davant aquesta situació, la formació de capital humà, i la possibilitat de participació esdevenen dos punts clau presents en els discursos dels i les participants, com a formes o vies d'acció social que poden millorar l'atenció social a les persones sexiliades LGBTQ. En aquest sentit, l'establiment de formes d'actuació en la mateixa línia d'ACATHI -xarxa social, incidència política, assessoria psicològica i jurídica, acompanyament emocional- són les més repetides en els discursos de les persones sexiliades LGBTQ. Dels discursos analitzats, es pot inferir que la creació de projectes, plans i programes que tinguin com a objectiu el col·lectiu de persones sexiliades LGBTQ, hauria de seguir el model d'ACATHI; suport en les tasques jurídico-administratives acompanyades d'un recolzament emocional i implicació dels professionals, alhora que es treballi la incidència política i la participació activa dels usuaris.

A més a més, caldria diferenciar entre l'actuació dels serveis socials restringits com a un pilar de l'estat del benestar que pot adreçar-se a les persones sexiliades LGBTQ com a col·lectiu amb necessitats de inclusió social, que van més enllà del suport econòmic. Així, els

discursos no indiquen la demanda d'ajudes econòmiques, les quals convindria adreçar-les vers el sistema de garantia de rendes (Aguilar, 2016) la qual cosa no esdevé objecte d'aquest treball però que hauria de ser tinguda en compte. D'aquesta manera, el col·lectiu de persones migrants s'escau integrar-los dins la inserció social dels serveis socials restringits.

Dins aquests, en la vessant pública, les persones sexiliades LGBTQ demanden actuacions professionals on tinguin en compte la seva situació personal i única, i no ser tractats sota criteris d'estandardització, doncs; en primer terme, hi ha qüestions referides a la seva identitat de gènere i/o orientació sexual, que els fa diferenciar-se d'algunes persones migrants (encara que aquest discurs no ha estat majoritari). Aquests resultats anirien en la mateixa línia que els presentats per Achotegui (2009) i Palacín (2009). Endemés, la demanda de treball en xarxa entre els diferents serveis dels serveis socials restringits, tant públics com privats, es presenta com una de les majors crítiques al sistema actual.

Trobaríem, un últim punt de demanda i de propostes: la formació i especialització dels professionals. Aquesta formació passa per dues qüestions no dicotòmiques; la relativa a l'orientació sexual i la identitat de gènere; i la relativa als límits i posicionament professional. Aquests aspectes, encara que no de manera directa, van en consonància amb els posicionaments crítics-radicals i postmoderns emprats en la recerca (Payne, 2015; De Sousa, 2014, 2010, 2009; Foucault, 2002, 1988). Des dels posicionaments crítics-radicals i postmoderns, el posicionament del o la professional, es troba en una posició més horitzontal, on la relació entre tècnic i usuari és de cooperació.

En aquestes formes d'actuació, el professional estableix límits als seus coneixements sobre la situació de la persona, potestat que es traspassa a l'usuari qui és l'expert en la seva vida, mentre que el tècnic es presenta com un coneixedor de les tècniques o recursos que ajudin a la persona en el seu desenvolupament personal. Aquesta situació, que suposaria una explicació a partir de la teoria del que es pot inferir dels resultats, suposaria la primera proposta de posar límits a al propi poder científic-tècnic (Foucault, 2002). El conèixer els propis límits ens porta a no actuar a partir dels estereotips, els quals poden ser revertits a partir de la formació. Aquesta és una de les demandes amb més pes per part de les persones trans, siguin o no migrants. La necessitat de ser atesos partint d'uns coneixements sobre sexualitat, gènere, i el gènere com a violència (Coll-Planas, 2013), s'escau elemental en l'atenció professional, segons els i les participants.

Hipòtesis conclusives; s'han respost les preguntes inicials?

A partir d'una lògica abductiva, podem establir certes hipòtesis conclusives, que serveixin d'orientació i de fonament per a tal de generar més coneixement futur i establir bases d'acció social (a ser validades en recerques amb resultats generalitzables). Les conclusions aquí presentades, han de ser enteses com a hipòtesis, en tant que els resultats no són el suficientment vàlids, seguint la coherència descriptiva i exploratòria, per ser compresos com a premisses (idea o coneixement considerat cert). A més a més, aquest conjunt d'hipòtesis conclusives, donen resposta a les preguntes de recerca establertes a l'inici de la recerca?

1. Els resultats permeten aproximar-nos a la social de les persones sexiliades LGBTQ ateses per ACATHI, en la ciutat de Barcelona?
2. Tenim major coneixement sobre quins aspectes i factors consideren els i les participants, que millorarien l'atenció social de les persones sexiliades LGBTQ en la ciutat de Barcelona?

A continuació es mostren les hipòtesis conclusives inferides dels resultats, que a l'hora permetran avaluar si s'han respost les preguntes de recerca:

- Les persones sexiliades LGBTQ són un col·lectiu que poden patir d'una discriminació negativa i indirecta, en la ciutat de Barcelona, en el 2017;
- Aquesta discriminació, com a mínim, es causada per la percepció heterocentrista (sistema sexe/gènere) i/o etnocentrista (origen nacional i/o ètnic), del conjunt de la societat i, dels col·lectius LGBTQ i migrant.
 - ◆ Les dades recollides en aquesta recerca no permeten inferir que a aquesta discriminació s'hi afegeixin d'altres fonts, com el nivell socioeconòmic o el nivell educatiu.
- El mecanisme pel qual el conjunt de la societat i els col·lectius LGBTQ i migrants, portaria a terme accions discriminatòries negatives, seria a través del *passing*.
- La unió de les discriminacions provinents del sistema sexe/gènere i de l'origen nacional i/o ètnic, prenent com a base una única font generatriu -conjunt de la societat o col·lectius LGBTQ i migrants- poden causar una discriminació acumulada múltiple (transfòbia + fonamentalisme cultural).
 - ◆ Si els resultats d'un estudi inferissin que les persones sexiliades LGBTQ, també pateixen discriminació a causa del seu nivell socioeconòmic i/o del seu nivell educatiu, parlariem, com a mínim, d'una discriminació múltiple amb més fonts. A més a més, si es portés a terme la metodologia analítica necessària per poder inferir si el conjunt de discriminacions múltiples, poguessin interaccionar, es podria parlar d'una discriminació intersseccional només prenent com a base una font generatriu.

- La unió de les discriminacions provinents del sistema sexe/gènere i de l'origen nacional i/o ètnic, prenent com a referència tant el conjunt de la societat com els col·lectius LGBTQ i migrants, poden causar una discriminació interseccional.
 - ◆ Així, si es comproves que les persones sexiliades LGBTQ, patissin una discriminació interseccional provinent del conjunt de la societat i/o dels col·lectius LGBTQ i migrant, la intersecció de discriminacions seria encara major.
- Aquesta possible discriminació interseccional, conformada per múltiples discriminacions (homofòbia, transfòbia, fonamentalisme cultural) , generades des de diversos orígens (societat i col·lectius), s'ha d'entendre com una invisibilització.
- Aquesta invisibilitat interseccional, es fonamenta en el fet que es conforma un col·lectiu de persones que veu limitades les seves possibilitats de ser representat socioculturalment en un nivell participatiu de la societat.
- D'aquesta tipologia discriminatòria, resulta en unes necessitats socials específiques de les persones sexiliades LGBTQ que giren al voltant de: la representació sociocultural; de participació ciutadana; de formació específica dels i les professionals entorn a temàtiques relatives a la transsexualitat; i de l'establiment de serveis, programes, o suport als existents com ACATHI, que basin la seva forma d'actuació en l'entitat citada -acompanyament, suport psicològic i jurídic, suport emocional, formació de capital humà, possibilitat de participació político-cultural.
 - ◆ A grans termes, les persones sexiliades LGBTQ, no presentarien unes necessitats socials diferenciades de la resta de persones migrants i persones LGBTQ.

Observem que sí s'han arribat a respondre les preguntes de recerca, en tant que les hipòtesis conclusives, fonamentades en els resultats, permeten avaluar positivament que les preguntes de recerca, i els objectius generals i específics que se'n deriven:

- s'ha establert el perfil sociodemogràfic de les persones sexiliades LGBTQ (objectiu específic 1.1.).
- s'han recopilat les trajectòries de vida de les persones sexiliades LGBTQ, des de que varen emigrar fins a l'actualitat a Barcelona (objectiu específic 1.2.).
- s'han identificat els factors discriminadors provinents del sistema sexe/gènere (objectiu específic 1.3.)
- s'han identificat els factors provinents de l'origen nacional i/o ètnic (objectiu específic 1.4.).
- s'han explorat les tipologies discriminatòries (objectiu específic 1.5.).
- s'han avaluat i concretat les necessitats socials específiques de les persones sexiliades LGBTQ (objectiu específic 1.6.)
- s'ha recollit la percepció de suport social funcional de les persones sexiliades LGBTQ (objectiu específic 1.7.).
- s'han identificat pràctiques professionals positives i negatives (objectius específics 2.1., 2.2.).
- s'han consultat quines formes o vies d'acció social i actuació professional resultarien més beneficioses per les persones sexiliades LGBTQ (objectiu específic 2.3.).

Conclusions I Propostes

La recerca presentada en aquest informe, es tracta d'una d'indole qualitativa, que ha estudiat les persones sexiliades LGBTQ com a col·lectiu en risc d'exclusió social, a partir de l'ús de l'entrevista individual en profunditat, el grup de discussió, l'entrevista grupal, i el qüestionari Duke-Unc-11. Ha estat plantejada de manera que possibiliti una investigació descriptiva, exploratòria, i sense pretensions de generalització; es pretén conèixer de forma inicial un col·lectiu invisibilitzat.

Les persones sexiliades LGBTQ es troben en una situació sociocultural i política de invisibilització, a partir de la intersecció entre dos fons de discriminació provinents tant del dels col·lectius LGBTQ i migrants, com de la resta de la societat. Ens trobem davant de persones que no solament han passat per un procés migratori, sinó que ho han fet per qüestions relatives als seus drets fonamentals, i que a l'arribar a Barcelona han trobat una vida més satisfactòria i segura. Aquesta vida, encara haver estat recolzada pels serveis socials restringits públics i privats, i per xarxes de suport informal, també està marcada per una situació de no-participació ciutadana i d'actuacions professionals sota el desconeixement, l'estereotip i l'estandardització..

Encara que no ens trobem amb un marc teòric propi de les persones sexiliades LGBTQ, qüestió que esdevé una de les causes de la recerca, trobem fonaments que ens hi aproximem. Mentre que amb la teoria *queer*, comprenem la discriminació per sexe/gènere, amb el fonamentalisme cultural -i conceptes afins com la xenofòbia- comprenem la discriminació per origen nacional/ètnic. Nogensmenys important, resulta comprendre la discriminació, com a representació social que pot prendre més d'una forma; simple, múltiple acumulada, o intersseccional.

A mode de tancament de l'informe, es presenten les següents propostes, partint dels coneixements aquí presentats a partir de les hipòtesis conclusives. Les propostes han de servir per a: assolir un nivell de coneixement més fiable i objectiu que permeti un coneixement segur de les persones sexiliades LGBTQ en la ciutat de Barcelona; fomentar la participació de les persones sexiliades LGBTQ en les futures recerques; i potenciar la força d'actuació d'ACATHI en l'atenció de les persones sexiliades LGBTQ. D'aquests principis se'n deriven les següents propostes:

1. Seguir cooperant amb ACATHI, com a font d'informació, i com a únic servei a Barcelona que actua com a suport especialitzat amb les persones sexiliades LGBTQ.
2. Impulsar recerques que generin dades quantitatives sobre les persones sexiliades LGBTQ.
3. Impulsar recerques que tinguin en compte més fonts de discriminació com el nivell socioeconòmic o el nivell educatiu.

4. Focalitzar possibles suports econòmics, materials o de capital humà, sigui quin sigui l'origen d'aquest, en ACATHI. Donada la complexitat que representa l'àmbit de les persones sexiliades LGBTQ, es requereix de l'actuació d'una entitat amb experiència i amb una xarxa extensa i fiable. No es considera que sigui adient, crear altres recursos similars a ACATHI, a Barcelona. Ans al contrari, cal esforçar-se per invertir-hi més i per generar cooperacions més estables amb la resta d'entitats i amb els serveis socials restringits.

5. Incidir en l'establiment d'una competència transversal en la formació dels i les professionals de treball social, sobre diversitat sexual i de gènere, i cultural. No s'han d'entendre aquestes diversitats com a una matèria sinó com una competència exigible com a professional.

Bibliografia

- Achotegui, J. (2009). El síndrome del inmigrante con estrés crónico y múltiple: El Síndrome de Ulises. A Talarn, A (coord.), *Glocalización y Salud Mental*. (p.487-524). Barcelona: Herder.
- ACNUR. (2010). *Protección de los refugiados en el derecho internacional*. Recuperat de http://www.acnur.es/PDF/7392_20120515164242.pdf
- ACNUR. (2014). *La protección internacional de las personas LGBTQ*. Recuperado de <http://www.acnur.org/t3/fileadmin/Documentos/Publicaciones/2014/9872.pdf>
- Aguilar, M. J. (2004). Trabajo social intercultural: una aproximación al perfil del trabajador social como educador y mediador en contextos multiculturales y multiétnicos. *Portularia: Revista de Trabajo Social*. Vol.4, p. 153-160.
- Ajuntament de Barcelona. (2009). *Diagnòstic de les realitats de la població LGTB de Barcelona*. Recuperat de [http://ajuntament.barcelona.cat/dretssocials/sites/default/files/arxiu-documents/Diagn%C3%B2stic%20per%20a%20l'elaboraci%C3%B3%20del%20Pla%20Municipal%20de%20LGTB%20\(2009\)%202.%20Diagn%C3%B2stic%20de%20les%20realitats%20de%20la%20poblaci%C3%B3%20LGTB.pdf](http://ajuntament.barcelona.cat/dretssocials/sites/default/files/arxiu-documents/Diagn%C3%B2stic%20per%20a%20l'elaboraci%C3%B3%20del%20Pla%20Municipal%20de%20LGTB%20(2009)%202.%20Diagn%C3%B2stic%20de%20les%20realitats%20de%20la%20poblaci%C3%B3%20LGTB.pdf)
- Ajuntament de Barcelona. *Pla Municipal per al col·lectiu lesbià, Gai, Transsexual i Bisexual 2010-2015*. (2010). Recuperat de <http://ajuntament.barcelona.cat/dretssocials/sites/default/files/arxiu-documents/%5BPDF%5D%20Pla%20Municipal%20per%20al%20Col%C2%B7lectiu%20LGTB%202010-2015%20Lectura%20F%C3%A0cil.pdf>

- Aliseda, A. (1998). La abducció com a canvi epistèmic: CS Peirce i les teories epistèmiques en intel·ligència artificial. *Analogía filosófica*, 12(1), 125-144.
- ALTER. (2014). *Los perfiles de la discriminación en España. Análisis de la encuesta CIS-3.000. Percepción de la discriminación en España*. Madrid: Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad.
- Amnistia Internacional. (2009). *El estado de los derechos humanos en el mundo*. Recuperat de <http://amnistiainternacional.org/publicaciones/75-informe-2009-el-estado-de-los-derechos-humanos-en-el-mundo.html>
- Araneda, R. (2011). Una visió complexa de la diversitat: Situació dels immigrants LGBTQ. *Nous Horitzons*. Recuperat de <http://www.noushoritzons.cat/ca/agenda/presentacio-numero-revista-nous-horitzons-diversitat-sexual-i-genero-0>
- Bellón, S. J., Delgado, S. A., Luna, D. C. J., i Lardelli, C. P. (1996). Validity and reliability of the Duke-UNC-11 questionnaire of functional social support. *Atención Primaria/Sociedad Española De Medicina De Familia y Comunitaria*, 18(4), 153-6.
- Borrillo, D. (2001). *Homofobia*. Barcelona: Bellaterra.
- Broadhead, W. E., Gehlbach, S. H., De Gruy, F. V., i Kaplan, B. H. (1988). The Duke-UNC Functional Social Support Questionnaire: Measurement of social support in family medicine patients. *Medical care*, 709-723.
- Brunet Icart, I., Pastor, I., i Belzunegui, A. (2002). *Tècniques d'investigació social* (1st ed.). [Barcelona]: Pòrtic.
- Burrell, G., i Morgan, G. (1979). *Sociological paradigms and organisational analysis* (Vol. 248). London: Heinemann.

- Butler, J. (2007). *El género en disputa: el feminismo y la subversión de la identidad* (Vol. 168). Ediciones Paidós Ibérica.
- Butler, J. (2012). Cuerpos que importan—sobre los límites materiales y discursivos del “sexo”.
- Castro, R., Campero, L., & Hernández, B. (1997). La investigación sobre apoyo social en salud: situación actual y nuevos desafíos. *Revista de Saúde Pública*, 31(4), 425-35.
- CEAR. (2009). *La situación de las personas refugiadas en España: Hacia la nueva Ley de Asilo*. Recuperat de <https://cear.es/wp-content/uploads/2013/05/Informe-2009-de-CEAR.pdf>
- CEAR. (2009b). *El Sistema de asilo español frente a la violación de los derechos humanos de las mujeres y de lesbianas, gais, bisexuales y transexuales: Persecución por motivos de género y derecho de asilo. Del contexto global al comportamiento local*. Recuperat de http://www.mgf.uab.cat/esp/scientific_publications/cear2009.pdf?iframe=true&width=100%&height=100%
- CEAR. (2012). *La situación de las personas refugiadas en España*. Recuperat de <https://cear.es/wp-content/uploads/2013/05/Informe-2012-de-CEAR.pdf>
- CEAR. (2015). *Discriminación y persecución por orientación sexual e identidad de género: el camino hacia una vida digna*. Recuperado de perseguidoslgtb.org/doc/Dossier_CEAR_WEB.pdf
- CEAR-EUSKADI. (2010). *Persecución por motivos de género y derecho de asilo: del contexto global al compromiso local: Documento marco de incidencia política*. Recuperat de http://www.sinrefugio.org/genero/pdf/Anexo_5_Doc_Marco_Estrategia_CEAR_Euskadi.pdf
- Centro de Investigaciones Sociológicas. (2007). Encuesta 2.745: Discriminaciones y su percepción. Recuperat de http://www.cis.es/cis/opencm/ES/1_encuestas/estudios/ver.jsp?estudio=8940

- Centro de Investigaciones Sociológicas. 2013. Encuesta 3000. Septiembre de 2013.
- Checa, F., Arjona, A., & Checa Olmos, J. (2000). *Convivencia entre culturas* (1st ed.). Sevilla: Signatura.
- Cole, E. (2009). Intersectionality and research in psychology. *American Psychologist*, 64(3), 170-180. <http://dx.doi.org/10.1037/a0014564>
- Coll-Planas, G. (2009). Regenerar la perspectiva de gènere. *Barcelona societat. Revista de coneixement i anàlisi social* (17), 162-169. Recuperat de <file:///C:/Users/Xavi/Desktop/barcelonasocietat17.532.pdf>
- Coll-Planas, G. (2010). *La voluntad y el deseo* (1st ed.). Madrid/Barcelona: Egales.
- Coll-Planas, G. (2011). *Combating homophobia* (1st ed.). Barcelona: Ajuntament de Barcelona.
- Coll-Planas, G. (2012). *La carne y la metáfora* (1st ed.). Barcelona: Egales Editorial.
- Coll-Planas, G. Missé, M. (2015). La identidad en disputa. Conflictos alrededor de la construcción de la transexualidad. *Papers. Revista de Sociologia*, 100(1), p.35.
- Coll-Planas, G., i Missé, M. (2015). La identidad en disputa. Conflictos alrededor de la construcción de la transexualidad. *Papers. Revista De Sociologia*, 100(1), 35. <http://dx.doi.org/10.5565/rev/papers.637>
- Coll-Planas, G., Vidal, M., i Forcades i Vila, T. (2013). *Dibujando el género* (1st ed.). Barcelona: Editorial Egales.

- Consell d'Europa. (2008). *Libro Blanco sobre el Diálogo Intercultural “Vivir juntos con igual dignidad”*. Estrasburgo: Ministeri d'Assumptes Exteriors del Consell d'Europa. Retrieved from http://www.coe.int/t/dg4/intercultural/Source/Pub_White_Paper/WhitePaper_ID_SpanishVersion.pdf
- Cruells, M., i Coll-Planas, G. (2013). Challenging equality policies: The emerging LGBTQ perspective. *European Journal Of Women's Studies*, 20(2), 122-137. <http://dx.doi.org/10.1177/1350506812460630>
- De Lauretis, T. (1992). *Alicia ya no: feminismo, semiótica, cine* (Vol. 9). Universitat de València.
- De Lauretis, T. (1996). La tecnología del género. *revista Mora*, 2, 6-34.
- De Lauretis, T. (2000). *Diferencias: etapas de un camino a través del feminismo*.
- De Sousa Santos, B. (2009). *Una epistemología del sur: la reinención del conocimiento y la emancipación social*. Siglo XXI.
- De Sousa Santos, B. (2010). *Descolonizar el saber, reinventar el poder*. Ediciones Trilce.
- De Sousa Santos, B. (2011). Epistemologías del sur. *Utopía y praxis latinoamericana*, 16(54).
- De Sousa Santos, B., & Meneses, M. P. (2014). *Epistemologías del sur* (Vol. 75). Ediciones Akal.
- European Union Agency for Fundamental Rights. (2010). Data in focus report: multiple discrimination. European Union Minorities and Discrimination Survey. EU-MIDIS.
- Fernández, M., Palacios, J. E., i Cordero, N. (2006). Trabajo social y derechos humanos: razones para una convergencia. *ACCIONES E INVESTIGACIONES SOCIALES, volumen extra* (1), 0-16. Recuperat de <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=2002316>
- Foucault, M. (1988). El sujeto y el poder. *Revista mexicana de sociología*, 50(3), 3-20.
- Foucault, M. (2002). *Historia de la sexualidad: El uso de los placeres* (Vol. 2). siglo XXI.

Foucault, M., Morey, M., i Allendesalazar, M. (1990). *Tecnologías del yo y otros textos afines*.

Universitat Autònoma de Barcelona.

García-Martín, M., Hombrados-Mendieta, I., i Gómez-Jacinto, L. (2016). A Multidimensional Approach to Social Support: The Questionnaire on the Frequency of and Satisfaction with Social Support (QFSSS). *Anales De Psicología*, 32(2), 501.

<http://dx.doi.org/10.6018/analesps.32.2.201941>

Gergen, K. (2007). *Construccionismo social: Aportes para el debate y la práctica*. (1ª ed.).

Colombia: Ediciones Unidades.

Guasch, O. (1993). Para una sociología de la sexualidad. *Reis*, 105-121.

Guasch, O. (2008). Homosexualidad, masculinidades e identidad gay en la tardomodernidad: el caso español. *Mientras Tanto*, (107), 27-47.

Hancock, A. (2007). When Multiplication Doesn't Equal Quick Addition: Examining Intersectionality as a Research Paradigm. *Perspectives On Politics*, 5(01).

<http://dx.doi.org/10.1017/s1537592707070065>

Healy, K. (2014). *Social work theories in context: Creating frameworks for practice*. Palgrave Macmillan.

Hooks, B. (1989). *Talking back: Thinking feminist, thinking black*. Boston: Sound End Press.

Ibáñez, J. (1979). *Más allá de la sociología: el grupo de discusión: teoría y crítica*.

IFSW (2014). *Sexual Orientation and Gender Expression*. Recuperat de

http://cdn.ifsw.org/assets/ifsw_102638-5.pdf

Internatioinal Federation of Social Workers. (2014). *Internacional Federation of Social Workers*.

Switzerland; EU. Recuperat de

<http://ifsw.org/get-involved/global-definition-of-social-work/>

- Kitzinger, J. (1994). The methodology of focus groups: the importance of interaction between research participants. *Sociology of health & illness*, 16(1), 103-121.
- Kymlicka, W. (2010). The rise and fall of multiculturalism? New debates on inclusion and accommodation in diverse societies. *International social science journal*, 61(199), 97-112.
- Leal, B., Salazar, J. I., Martínez, M., i Méndez, A. B. (2006). Aprehendiendo a respetar: la perspectiva de derechos humanos como elemento fundamental en la formación y práctica del trabajo social. *ACCIONES E INVESTIGACIONES SOCIALES, volumen extra (1)*, 460.
Recuperat de <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=2002470>
- Malgesini, G., i Giménez, C. (2000). *Guía de conceptos sobre migraciones, racismo e interculturalidad* (1st ed.). Madrid: Cueva del Oso.
- Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad. (2013). *Estudio diagnóstico de fuentes secundarias sobre la discriminación en España*. Recuperat de https://www.msssi.gob.es/ssi/igualdadOportunidades/noDiscriminacion/documentos/estudio_comp_Discrim_espana.pdf
- Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales, e Igualdad (2012). *Estudio anual sobre la discriminación por el origen racial o étnico: la percepción de las potenciales víctimas 2011*. Recuperat de https://www.msssi.gob.es/ssi/igualdadOportunidades/noDiscriminacion/documentos/panel_discrimi_2011.pdf
- Missé, M. Coll-Planas, G. (2010). La patologización de la transexualidad: reflexiones críticas y propuestas. *Norte de Salud Mental*, 8 (38).
- Morgan, D. L., i Krueger, R. A. (1998). *Analyzing and reporting focus group results* (Vol. 6). Sage.

- Moscovici, S. (1982). The coming era of representations. In *Cognitive analysis of social behavior* (pp. 115-150). Springer Netherlands.
- Olabuénaga, J. I. R. (2012). *Metodología de la investigación cualitativa* (Vol. 15). Universidad de Deusto.
- Palacín, C. (2009). *Aspectes psicosocials de la migració: processos psicològics i espais d'atenció. - Imaginari, dol i estrès en el món migratori. - L'acció del treball social vers el col·lectiu d'immigrants: de l'exclusió a la inserció?*. (Tesi doctorat no publicada). Universitat de Barcelona, Barcelona.
- Payne, M. (2015). *Modern social work theory*. Oxford University Press.
- Pérez Andrés, C. (2002). Sobre la metodología cualitativa. *Revista Española de Salud Pública*, 76(5), 373-380.
- Principis de Yokyagarta. (2007). *Principios sobre la aplicación de la legislación internacional de derechos humanos en relación con la orientación sexual y la identidad de género*. Recuperat de <http://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=48244e9f2>
- Puleo, A. H. (1996). Filosofía y género. *Asparkía. Investigación feminista*, (6), 7-18.
- Purdie-Vaughns, V., i Eibach, R. (2008). Intersectional Invisibility: The Distinctive Advantages and Disadvantages of Multiple Subordinate-Group Identities. *Sex Roles*, 59(5-6), 377-391. <http://dx.doi.org/10.1007/s11199-008-9424-4>
- Quiroga, V. Mesquida, J. M. Boixadós, A. (2014). *50+LGTB Informe: Persones grans lesbianes, grans, trans i bisexuals a la ciutat de Barcelona*. Recuperat de <http://ajuntament.barcelona.cat/dretssocials/sites/default/files/arxiu-documents/50informe-persones-grans-lesbianesgaistransbisexuals-barcelona.pdf>

- Quivy, R., i Campenhoudt, L. V. (2008). *Manual de investigaciones en ciencias sociales*.
- Reid, P., & Comas-Diaz, L. (1990). Gender and ethnicity: Perspectives on dual status. *Sex Roles*, 22(7-8), 397-408. <http://dx.doi.org/10.1007/bf00288160>
- Rich, A. C. (1996). *Heterosexualidad obligatoria y existencia lesbiana, 1980*. Universitat de Barcelona. Centre d'Investigació Històrica de la Dona.
- Sancho, J. (2016). *Com escriure i presentar el millor treball acadèmic* (2 ed.). Vic: EUMO.
- Sierra Bravo, R. (2008). *Técnicas de investigación social* (1st ed.). Madrid: Paraninfo.
- Solà, M. (2012). La re-politización del feminismo, activismo y microdiscursos posidentitarios. *Desacuerdos. Sobre arte, políticas y esfera pública en el Estado español*, 7, 264-281.
- Stolcke, V. (1995). Talking culture: new boundaries, new rhetorics of exclusion in Europe. *Current anthropology*, 36(1), 1-24.
- Stolcke, V. (1999). New rhetorics of exclusion in Europe. *International Social Science Journal*, 51(159), 25-35.
- Takács, J. (2006). *Social exclusion of young lesbian, gay, bisexual and transgender (LGBTQ) people in Europe*. Brussels, Belgium: ILGA Europe.
- Warner, L. (2008). A Best Practices Guide to Intersectional Approaches in Psychological Research. *Sex Roles*, 59(5-6), 454-463. <http://dx.doi.org/10.1007/s11199-008-9504-5>
- Wittig, M. (2006). El pensamiento heterosexual. *Monique Wittig, El pensamiento heterosexual y otros ensayos*, Egales, Barcelona.
- Young, I. M. (2000). *La justicia y la política de la diferencia* (Vol. 59). Universitat de València.

Annexos

Annex 1: Model de consentiment informat

Consentimiento Informado

Nombre de la investigación: Personas Migrantes LGBTQ

Yo (nombre y apellido) _____
con DNI_____

Hago constar que he recibido información sobre los objetivos y el contenido de la investigación sobre las personas Migrantes LGBTQ.

He estado informado/a sobre los objetivos y el contenido de la investigación y del cuestionario propuesto.

He podido dar las respuesta que he creído conveniente y me considero bastante informado/a. Entiendo que mi participación es voluntaria y que no tengo que dar explicaciones para no participar.

Entiendo que al acceder en este estudio doy mi consentimiento para la recogida y el tratamiento de mis datos de carácter personal en un fichero automatizado llamado "IATS_M1_Octubre 2016-2017" creado por la profesora del grupo M1. Así mismo me declaro informado/a de que no se cederán a terceras personas y que podré ejercer mis derechos de acceso, rectificación, oposición a la participación y cancelación dirigiéndome a la profesora de la asignatura Adela Boixadós y Porquet, aboixados@ub.edu, despacho núm. 368 Edificio Llevant, Campus Mundet, en los términos y condiciones previstos en el artículo 5 de la Ley de Protección de Datos de Carácter Personal (Ley Orgánica 15/99 de 13 de diciembre), doy libremente mi conformidad para participar en este proyecto de investigación.

Firma del/ de la participante:

Barcelona, 22 de noviembre de 2016

PERMISO DE USO DE IMÁGENES

Nombre de la investigación: Personas Migrantes LGBTQ

(Nombre y apellidos)_____ con
DNI_____

Hago constar que he recibido información sobre los objetivos y el contenido de la investigación sobre las personas Migrantes LGBTQ.

Entiendo que los datos proporcionados con mi participación en el cuestionario y el registro de audiovisual forma parte del proceso de investigación.

He podido hacer las preguntas que he creído convenientes y considero que tengo suficiente información sobre la metodología de la asignatura.

Doy mi consentimiento para la recogida y el tratamiento de mis imágenes o audios en un fichero automatizado, llamado “IATS_M1_Octubre 2016-2017” creado por la profesora de M1.

Se me ha informado de que no se cederán estas imágenes o audios a terceras personas y que podré ejercer mis derechos de acceso, rectificación y cancelación de datos, tal y como prevé el artículo 5 de la Ley de protección de Datos de Carácter Personal (Ley orgánica 15/99, de 13 de diciembre). Lo podré hacer dirigiéndome a la profesora de la asignatura Adela Boixadós y Porquet, aboixados@ub.edu, despacho num.368 Edificio Llevant, Campus Mundet, en los términos y condiciones previstos en el artículo 5 de la Ley de Protección de Datos de Carácter Personal (Ley Orgánica 15/99 de 13 de diciembre), doy libremente mi conformidad para participar en este proyecto de investigación.

Tengo conocimiento de que los derechos de autor del material audiovisual son, en todo momento, propiedad de los autores.

Doy libremente mi conformidad para que el material audiovisual registrado de las escenificaciones en que he participado pueda ser publicado con un código de acceso restringido para cada curso académico en la web de la asignatura con finalidad exclusivamente de aprendizaje y de evaluación académica.

Firma del / de la participante:

Barcelona, 22 de noviembre de 2016

Annex 2: Guió de grup de discussió amb usuaris i usuàries d'ACATHI.

GUIÓ

Bloc 1: Presentació dels membres del grup.

- P1: Podríeu exposar quines son les raons per les quals vàreu decidir marxar del vostre país?
- P2: Podríeu presentar-vos i explicar quina ha estat la seva trajectòria des de que vàreu decidir emprendre el projecte migratori, fins avui en dia?

Bloc 2: Identificar factors de discriminació social en el context barceloní i la seva intersecció (objectiu 1.3., objectiu 1.4.).

- P3: Des de que sou a Barcelona, heu patit alguna situació en la que us heu sentit discriminats?
- P4: En el cas d'haver patit discriminacions, podríeu explicar en quines situacions s'ha donat? Com va succeir?
- P5: Us sentiu representats dins el col·lectiu LGT*BI? I dins el vostre col·lectiu de persones migrants?

Bloc 3: Avaluar les necessitats socials específiques de les persones migrants LGT*BI (objectiu 1.6.).

- P6: Considereu que teniu alguna necessitat social específica, que es diferenciï de la resta de persones migrants o de la resta del col·lectiu LGT*BI?
- P7: Quins elements creieu que tindria que tenir una entitat, un projecte, o un pla, per poder atendre les necessitats de les persones migrants LGT*BI?

Bloc 4: Identificar pràctiques professionals positives i negatives, i consultar factors de protecció i vies d'acció de millora (objectius 2.1., 2.2., 2.3., 2.4.).

- P8: Podríeu identificar pràctiques professionals positives, respecte el tracte de les vostres necessitats?
- P9: Podríeu identificar pràctiques professionals negatives, respecte el tracte de les vostres necessitats?
- P10: Que recomanaríeu als i les professionals del treball social per poder millorar l'atenció de les persones migrants LGT*BI?

Bloc 5: Objectiu 1.1. de la recerca sobre establir el perfil sociodemogràfic de les persones sexiliades LGBTQ ateses per ACATHI.

- Data de naixement:
- Estat civil:
 - a) Solter/a
 - b) Casat/ada
 - c) Vido/a
 - d) Separat/ada
 - e) Divorciat/ada
- Nacionalitat:
 - 1. Espanyola
 - 2. Espanyola i una altra
 - 3. Estrangera (especificar quina o quines):
- Any d'arribada a Espanya:
- Any d'arribada a Barcelona:
- Nivell màxim d'estudis finalitzats:
- Situació laboral actual:
 - 1. Treballa
 - 2. En atur amb subsidi
 - 3. En atur sense subsidi
 - 4. Treballs domèstics
 - 5. Estudiant
 - 6. Altres:
- Percepció de l'estat de salut:
 - Excel·lent
 - Molt bona
 - Bona
 - Regular
 - Dolenta

Moltes gràcies per la vostra col·laboració i la vostra informació!

Annex 3: Guió d'entrevista grupal a tècnics i tècniques d'ACATHI.

Guió

- Bloc A: objectius 1.3., 1.4., 1.5., 1.6.

- Bloc A-1:

P.1.: Considereu que les persones sexiliades LGBTQ, poden patir de la discriminació social quant a la seva identitat de gènere i/o orientació sexual?

P.2.: En cas afirmatiu, podríeu identificar i explicar, quines són les situacions que generen discriminació social en les persones sexiliades LGBTQ, quant a la seva identitat de gènere i/o orientació sexual?

P.3.: Considereu que les persones sexiliades LGBTQ, poden patir discriminació social quant a la seva condició de persones migrades?

P.4.: En cas afirmatiu, podríeu identificar i explicar, quines són les situacions que generen discriminació social en les persones sexiliades LGBTQ, quant a la seva condició de persones migrades?

- Bloc A-2:

P.5.: Són les persones sexiliades LGBTQ, un grup social que pot patir de múltiples discriminacions socials, creant-ne situacions úniques de malestar?

P.6.: En cas afirmatiu, podríeu identificar per quins mecanismes, les múltiples discriminacions socials que pateixen les persones sexiliades LGBTQ, esdevindrien en situacions úniques de malestar?

P.6.: Considereu que les persones sexiliades LGBTQ, poden esdevenir un col·lectiu sub-representat dins dels seus propis grup socials subordinats?

(Entenen com a grups subordinats, les persones migrants i el col·lectiu LGBTQ per separat).

- Bloc A-3:

P.7.: Tenint en compte les qüestions treballades fins aquest punt; quines serien les necessitats socials de les persones sexiliades LGBTQ?

(Entenent necessitats socials com les referides al suport social formal i informal, la representació i reconeixement sociocultural, i la inclusió social).

P.8.: Les persones sexiliades LGBTQ, es troben amb dificultats relatives a la seva representació sociocultural?

P.9.: Podríeu identificar i explicar, quins són els vincles relacionals que podrien estar actuant com a factors de suport en les persones sexiliades LGBTQ?

- Bloc B: objectius 2.1., 2.2., 2.3.

➤ Bloc B-1:

P.10.: Podríem parlar de pràctiques professionals/tècniques positives i negatives, en relació a l'atenció social de les persones sexiliades LGBTQ?

P.11.: Què caracteritzaria una pràctica professional/tècnica de positiva, en relació a les persones sexiliades LGBTQ?

P.12.: Què caracteritzaria una pràctica professional/tècnica de negativa, en relació a les persones sexiliades LGBTQ?

P.13.: Podríeu identificar vincles organitzacionals que poden estar actuant com a factors de protecció vers les persones sexiliades LGBTQ?

P.14.: Quines formes o vies d'acció social considereu que resultarien més beneficioses per millorar l'atenció social especialitzada i professionalitzada de les persones sexiliades LGBTQ?

Moltes gràcies per la vostra col·laboració!

Annex 4: Guió d'entrevista individual en profunditat amb usuaris i usuàries d'ACATHI.

Guión

Bloque A. Trayectorias: pretendemos conocer las trayectorias de vida de las personas migrantes LGBTQ atendidas por ACATHI.

1. ¿Podrías presentarte?
2. ¿Nos podrías decir dónde naciste?
3. En tu país de origen, ¿cual crees que es la visión del colectivo LGBTQ?
4. ¿Por qué motivo decidiste emigrar?
5. ¿La decisión de emigrar tuvo relación con tu orientación sexual, tu identidad de género, o tu preferencia sexual?
6. ¿Cómo llegaste a Barcelona?
7. ¿Conocías a alguna persona en Barcelona?

En caso afirmativo: ¿Té proporcionaron información sobre algún lugar al que te podías dirigir?

8. ¿Cuál ha sido tu trayectoria desde que llegaste a Barcelona?
9. ¿Qué expectativas tenías al llegar a Barcelona?
10. ¿Es distinta la realidad con la que te has encontrado con tus expectativas al llegar?
11. ¿Cuáles son las principales diferencias de tu vida entre Barcelona y tu país de origen?
12. ¿Cómo has vivido tu orientación sexual, tu identidad de género, o tu preferencia sexual desde que llegaste a Barcelona?
13. ¿Has experimentado algún tipo de cambio cultural?

Bloque B. Situación social: Pretendemos acercarnos a la situación socioeconómica de la persona entrevistada, así como a su vivienda, su apoyo social informal, y a la atención recibida por los servicios de bienestar.

14. ¿Podrías explicar cómo es tu situación social a nivel económico?
15. ¿Podrías explicar cuál es tu situación actual en cuanto al apoyo?
16. ¿Cuál ha sido tu inserción y trayectoria laboral desde que llegaste a Barcelona?
17. ¿Tu orientación sexual, tu identidad de género, o tu preferencia sexual ha influido en esta trayectoria laboral?
18. ¿Te relacionas con otras personas migrantes?
19. ¿Tienes relación aquí con personas de tu país?
20. ¿Tienes relación con personas autóctonas de Cataluña y/o el resto de Barcelona?
21. ¿Te sueles relacionar más con personas migrantes o con personas autóctona de Cataluña y/o el resto de Barcelona?

22. ¿Qué suponen para ti las relaciones sociales establecidas?
23. ¿Qué significa para ti la ausencia relaciones sociales establecidas?
24. ¿Has solicitado un permiso de residencia, asilo o el estatuto de refugiado?
25. ¿Cuál es tu situación actual a nivel legal?
26. ¿Tuviste o estas teniendo dificultades para obtener el permiso de residencia?
27. ¿A dónde vas o en quien te apoyas cuando tienes alguna necesidad personal?
28. ¿Has recurrido alguna vez a servicios públicos de bienestar, tales como sanidad o servicios sociales?
29. Si contesta afirmativamente: ¿Has sentido que los servicios sociales te proporcionaban la ayuda que necesitabas?
30. Si contesta afirmativamente: ¿Ha influido tu orientación sexual, tu identidad de género, o tu preferencia sexual en tus experiencias con la sanidad?
31. ¿Ha influido tu orientación sexual, tu identidad de género, o tu preferencia sexual en tus experiencias con los servicios sociales?
32. Si contesta negativamente: ¿Cuáles son las razones por las que no has recurrido a los servicios de bienestar como los servicios sociales o la sanidad?

C. Interseccionalidad: pretendemos explorar las distintas experiencias de las personas migrantes LGBTQ entorno a la discriminación, desde una visión interseccional de estas experiencias.

33. Desde ACATHI se trabaja el concepto de la interseccionalidad. ¿Conoces este término?
34. Si contesta afirmativamente: ¿Podrías explicar cómo entiendes tú la interseccionalidad?
35. ¿En el último año, en Barcelona, has experimentado alguna situación de discriminación a causa de tu orientación sexual, tu identidad de género, o tu preferencia sexual?
36. ¿En este último año, en Barcelona, has experimentado alguna situación de discriminación a causa de tu procedencia?
37. ¿En este último año, en Barcelona, has experimentado alguna situación de discriminación a causa de tu situación social?
38. ¿En este último año, en Barcelona, has experimentado alguna situación de discriminación a causa de tu edad?
39. ¿En este último año, en Barcelona, has experimentado alguna situación de discriminación a causa de algún elemento cultural propio?
40. **En el caso afirmativo:** ¿Piensas que esa situación ha sido influida por el hecho de pertenecer al colectivo LGBTQ migrante?
41. ¿Crees que al ser una persona migrante y pertenecer al colectivo LGBTQ te ha supuesto mayores dificultades en tu inclusión socioeconómica?
42. ¿Crees que al ser una persona migrante y pertenecer al colectivo LGBTQ te ha supuesto mayores dificultades en tu inclusión laboral?
43. ¿Consideras que algún aspecto relacionado con tu orientación sexual, tu identidad de género, o tu preferencia sexual, te ha supuesto malestar en alguna ocasión?

44. ¿Consideras que tu orientación sexual, tu identidad de género, o tu preferencia sexual, se ha unido a tu procedencia, a la hora de sufrir algún tipo de discriminación?

45. Si contesta afirmativamente: ¿En qué aspectos de tu vida se ha visto reflejada esta dificultad?

D. Posibilidades de acción: Propuestas de intervención desde el Trabajo Social

46. ¿Las personas migrantes LGBTQ, tienen alguna necesidad concreta?

47. Cuándo has estado en contacto con algún profesional de los servicios sociales ¿Crees que han actuado de forma adecuada a las necesidades que has planteado?

48. Cuándo has estado en contacto con algún profesional de la sanidad. ¿Crees que han actuado de forma adecuada a las necesidades que has planteado?

49. Si contesta negativamente: ¿De qué manera te gustaría que los/las profesionales de los servicios sociales o la sanidad te trataran en futuras ocasiones?

50. ¿Piensas que por el hecho de ser migrante LGBTQ los profesionales de los servicios de bienestar han tenido un trato diferente contigo?

51. ¿Cómo crees que deberían actuar los/las profesionales del ámbito social, como los/las trabajadores sociales, que acompañan a una persona del colectivo LGBTQ migrante en Barcelona?

52. ¿Consideras que se deberían generar más espacios de reflexión, de encuentro, de transformación en relación a las personas migrantes LGBTQ, como el llevado a cabo por ACATHI?

53. Si contesta afirmativamente: ¿Para qué consideras que deberían servir estos espacios de reflexión, de encuentro, y de transformación orientados hacia las personas migrantes LGBTQ?

E. Información sociodemográfica: Conocer el perfil sociodemográfico de las personas migradas LGBTQ atendidas por ACATHI

54. Nos puedes decir tu fecha de nacimiento: _____

55. Nos puedes decir cuál es tu estado civil:

a. Soltero/a

b. Casado/a

c. Viudo/a

d. Separado/a

e. Divorciado/a

56. ¿Qué nacionalidad tienes?

▪ Española

▪ Española y otra extranjera: _____

▪ Extranjera Especificar, cuál o cuáles : _____

57. ¿En qué año llegaste a España? _____

58. ¿En qué año llegaste a Barcelona? _____

59. ¿Cuál es tu nivel máximo de estudios finalizados? _____

60. ¿Cuál es tu situación laboral actual?

- Trabaja
- En paro con subsidio
- En paro sin subsidio
- Trabajos domésticos
- Estudiante
- Otra situación: _____

61. ¿Aproximadamente cuáles son tus ingresos mensuales? _____

F. Salud y soporte social percibido: Explorar el soporte social percibido por las personas migrantes LGBTQ atendidas por ACATHI.

62. ¿Cómo dirías que es tu salud en general?

- Excelente
- Muy buena
- Buena
- Regular
- Mala

63. A continuación, te leeré unas frases relacionadas con tu vida social y soporte afectivo que recibes de otras personas.

Valora si tienes mucho menos de lo que deseas (1) o tanto como deseo (5)

Tabla 1: escala DUKE-UNC-11

	Mucho menos de lo que deseo	Me nos de lo que deseo	Ni mucho ni poco	Ca si como deseo	Tan to como deseo
1. Recibo visitas de mis amigos y familiares	1	2	3	4	5
2. Recibo ayuda en temas relacionados con mi casa	1	2	3	4	5
3. Recibe elogios y reconocimientos cuando hago bien mi trabajo	1	2	3	4	5
4. Cuento con personas que se preocupan por lo que me sucede	1	2	3	4	5
5. Recibe amor y afecto	1	2	3	4	5
6. Tengo la posibilidad de hablar con alguien de mis problemas en el trabajo o en la casa	1	2	3	4	5
7. Tengo la posibilidad de hablar con alguien de mis	1	2	3	4	5

problemas personales y familiares					
8. Tengo la posibilidad de hablar con alguien de mis problemas económicos	1	2	3	4	5
9. Recibo invitaciones para distraerme y salir con otras personas	1	2	3	4	5
10. Recibe consejos útiles cuando me ocurre algún acontecimiento importante en mi vida	1	2	3	4	5
11. Recibo ayuda cuando estoy enfermo en cama	1	2	3	4	5

64. Para finalizar, ¿hay algún aspecto que no te hayamos preguntado y te gustaría compartir con nosotros/as?

65. ¿Si en otro momento quisiéramos volver a contactar contigo para seguir conversando sobre la situación de las personas migrantes LGBTQ, podríamos volver a contactar contigo?

- a. Sí, está de acuerdo
- b. No está de acuerdo

66. ¿Te gustaría recibir la transcripción de esta entrevista?

67. ¿Te gustaría recibir los resultados de la investigación cuando los obtuviéramos?

68. ¿Te gustaría participar en alguna otra parte de la investigación?

¡Muchas gracias por tu tiempo y tu atención!

Annex 5: Model de consentiment informat d'ús de dades per al TFG**Consentimiento Informado sobre uso de datos recogidos en un periodo anterior de la investigación.**

Nombre de la investigación: Personas sexiliades LGBTQ

Yo (nombre y apellido) _____ con
DNI _____

Hago constar que he recibido información sobre los objetivos y el contenido de la investigación de Trabajo final de grado sobre las personas sexiliades LGTBQ.

He estado informado/a sobre los objetivos y el contenido de la investigación.

He podido dar la respuesta que he creído conveniente y me considero bastante informado/a. Entiendo que mi participación es voluntaria y que no tengo que dar explicaciones para no participar.

Entiendo que, al dar mi consentimiento, estoy aceptando que información personal dada en un periodo anterior de la investigación sea utilizada en el Trabajo Final de Grado de Xavier Margalef Riestra, alumno de Trabajo Social de la Universidad de Barcelona, con NIUB 1649000.

A su vez, estoy aceptando que la misma información pueda ser utilizada en líneas de investigación futuras.

Así mismo me declaro informado/a de que no se cederán a terceras personas y que podré ejercer mis derechos de acceso, rectificación, oposición a la participación y cancelación dirigiéndome a la profesora de la asignatura Adela Boixadós y Porquet, aboixados@ub.edu, despacho núm. 368 Edificio Llevant, Campus Mundet, en los términos y condiciones previstos en el artículo 5 de la Ley de Protección de Datos de Carácter Personal (Ley Orgánica 15/99 de 13 de diciembre), doy libremente mi conformidad para participar en esta parte del proyecto de investigación.

Firma del/ de la participante:

Nombre de paraules: 23.367

